

Strategia terytorialna

Partnerstwo Ponidzie

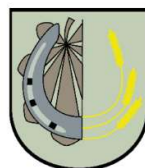
GMINA
IMIELNO

MIASTO I GMINA
JĘDRZEJÓW

GMINA
KIJE

GMINA
MICHAŁÓW

MIASTO I GMINA
NOWY KORCZYN

MIASTO I GMINA
PIŃCZÓW

GMINA
SOBKÓW

MIASTO I GMINA
WIŚLICA

GMINA
ZŁOTA

POWIAT
PIŃCZOWSKI

Strategia terytorialna

Partnerstwo Ponidzie

Strategia terytorialna

Partnerstwo Ponidzie

Opracowanie

Związek Miast Polskich

Zespół autorski

Małgorzata Zdebel, Danuta Wesołowska

Kierownik projektu CWD

Jarosław Komża

Projekt „Pilotaż Centrum Wsparcia Doradczego” poprzez bezpośrednie doradztwo ZMP w strategicznym planowaniu rozwoju 38 partnerstw samorządowych, ma na celu popularyzowanie idei partnerstwa międzysamorządowego, wzmocnienie zdolności gmin i powiatów do podejmowania przemyślanej i celowej współpracy oraz planowania kompleksowych przedsięwzięć aktywizujących potencjał obszaru partnerstwa i budujących jego rozwój.

Dzięki współpracy Związku Miast Polskich, samorządów lokalnych i regionalnych oraz Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej, dla ponad 370 partnerskich gmin i powiatów z obszarów borykających się z problemami rozwojowymi przygotowywane są diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczo-przestrzennej, a następnie strategie terytorialne oraz pakiety przedsięwzięć podnoszące jakość życia mieszkańców.

Projekt „Pilotaż Centrum Wsparcia Doradczego” realizowany jest w okresie od września 2020 do marca 2022 roku w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020.

2021 © Związek Miast Polskich

Skład Partnerstwa

Powiat Pińczowski, Gmina Imielno, Miasto i Gmina Jędrzejów, Gmina Kije, Gmina Michałów, Miasto i Gmina Nowy Korczyn, Miasto i Gmina Pińczów, Gmina Sobków, Miasto i Gmina Wiślica, Gmina Złota

Skład Rady Partnerstwa

Zbigniew Kierkowski Starosta Pińczowski – Powiat Pińczowski, Zbigniew Huk Wójt Gminy Imielno – Gmina Imielno, Marcin Piszczek Burmistrz Miasta i Gminy Jędrzejów – Miasto i Gmina Jędrzejów, Tomasz Socha Wójt Gminy Kije – Gmina Kije, Mirosław Walasek Wójt Gminy Michałów – Gmina Michałów, Paweł Zagaja Burmistrz Miasta i Gminy Nowy Korczyn – Miasto i Gmina Nowy Korczyn, Włodzimierz Badurak Burmistrz Miasta i Gminy Pińczów – Miasto i Gmina Pińczów, Tomasz Chaja Wójt Gminy Sobków – Gmina Sobków, Jarosław Jaworski Burmistrz Miasta i Gminy Wiślica – Miasto i Gmina Wiślica, Tadeusz Sułek Wójt Gminy Złota – Gmina Złota

Skład Grupy Roboczej

Monika Strojna Powiat Pińczowski, Paulina Mucha Powiat Pińczowski, Włodzimierz Węglowski Gmina Imielno, Anita Białek Gmina Kije, Małgorzata Leszczyńska-Stawiarz Gmina Michałów, Łukasz Curyło Miasto i Gmina Nowy Korczyn, Urszula Sroka-Kurek Miasto i Gmina Pińczów, Sylwester Fiuk Gmina Sobków, Jacek Balicki Miasto i Gmina Wiślica, Julita Zwolska-Grochowina Miasto i Gmina Wiślica, Jarosław Nowak Gmina Złota, Ireneusz Gołuszka Gmina Złota

Spis treści

1.	Synteza diagnozy i założenia do strategii	8
1.1.	Podstawowe informacje o Partnerstwie	8
1.2.	Podstawowe wnioski z powiązań funkcjonalnych.....	8
1.3.	Kluczowe potencjały i bariery rozwojowe.....	9
1.3.1.	Potencjały rozwojowe	9
1.3.2.	Bariery rozwojowe	11
1.4.	Kluczowe determinanty potrzeb rozwojowych obszaru Partnerstwa	17
1.5.	Kluczowe wyzwania oraz kierunki strategicznej interwencji i współpracy	20
2.	Cele Partnerstwa	22
2.1.	Wizja i misja rozwoju Partnerstwa	22
2.2.	Cele strategiczne Partnerstwa.....	22
2.2.1.	Zielone Ponidzie	23
2.2.2.	Markowe Ponidzie.....	25
2.2.3.	Konkurencyjne Ponidzie – rozwój lokalnej gospodarki oraz wzrost znaczenia lokalnych produktów.....	26
2.2.4.	Czyste Ponidzie – zwiększenie dostępności usług komunalnych.....	28
2.2.5.	Mobilne Ponidzie – zwiększenie dostępności komunikacyjnej.....	29
2.2.6.	Silne Ponidzie – rozwój kapitału społecznego.....	30
3.	Projekty	32
3.1.	Projekty strategiczne	32
3.2.	Projekty uzupełniające	33

1. Synteza diagnozy i założenia do strategii

1.1. Podstawowe informacje o Partnerstwie

Partnerstwo Ponidzie zostało zawiązane na mocy porozumienia jednostek samorządu terytorialnego na rzecz utworzenia Obszaru Strategicznej Interwencji Ponidzie (OSI Ponidzie). Współtworzy je dziewięć gmin przynależnych administracyjnie do trzech powiatów województwa świętokrzyskiego – powiatu pińczowskiego, powiatu buskiego i powiatu jędrzejowskiego — oraz jeden samorząd powiatowy. Skład Partnerstwa prezentuje się następująco:

- z powiatu pińczowskiego: Miasto i Gmina Pińczów, Gmina Kije, Gmina Michałów, Gmina Złota oraz Powiat Pińczowski,
- z powiatu jędrzejowskiego: Miasto i Gmina Jędrzejów, Gmina Imielno oraz Gmina Sobków,
- z powiatu buskiego: Miasto i Gmina Nowy Korczyn oraz Miasto i Gmina Wiślica.

Intencją zawiązanego porozumienia było wspólne opracowanie programu strategicznego stanowiącego rekomendację do uwzględnienia OSI Ponidzie w opracowanej Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+.

Wśród jednostek tworzących Partnerstwo wyróżnić można cztery gminy miejsko-wiejskie oraz pięć gmin wiejskich o różnej wielkości i zróżnicowanym potencjale społeczno-ekonomicznym.

1.2. Podstawowe wnioski z powiązań funkcjonalnych

Partnerskie gminy są ze sobą powiązane terytorialnie – bezpośrednie sąsiedztwo i funkcjonalnie, w szczególności gospodarczo i administracyjnie.

Obszar Partnerstwa Ponidzie to struktura przestrzenna o układzie północnym i południowo-wschodnim. W jego centrum znajduje się gmina Pińczów wraz z miastem powiatowym Pińczów. Drugi ośrodek miejski będący także miastem powiatowym to Jędrzejów, który znajduje się na obszarach granicznych Partnerstwa, w jego północno-zachodniej części. Miasta te poza funkcjami

administracyjnymi wynikającymi z podziału administracyjnego kraju, pełnią również ważne funkcje kulturalne, handlowe oraz przemysłowe. Zważywszy na centralne położenie Pińczowa powiązania przestrzenno-funkcjonalne gmin powiatu buskiego to jest gminy Wiślica i gminy Nowy Korczyn są silniejsze z Pińczowem niż z granicznie położonym Jędrzejowem, który jest ważnym centrum usługowym przede wszystkim dla mieszkańców gminy Sobków i gminy Imielno, w dalszej kolejności dla mieszkańców gminy Kije, Michałów i Pińczów.

Badania przeprowadzone w ramach projektu CWD wskazują na istotne ciążenie gmin obszaru Partnerstwa ku miastu wojewódzkiemu, a także ku Busku-Zdrojowi, jak również – w przypadku skrajnie położonych gmin – ku Kazimierzy Wielkiej (Złota, Wiślica, Nowy Korczyn) oraz ku Morawicy i Chęcinom (Kije, Sobków).

Większość usług można kupić lub zrealizować lokalnie – w danej gminie lub na obszarze Partnerstwa. Wyjątek stanowią zazwyczaj usługi edukacyjne (edukacja na poziomie średnim i wyższym), kulturalne (galerie, muzea, kina, teatry), a także specjalistyczne usługi w zakresie ochrony zdrowia.

Na obszarze Partnerstwa obserwuje się intensywny, wielokierunkowy przepływ osób związany z zatrudnieniem. Większość mieszkańców gmin Kije, Złota, Michałów, Sobków, Imielno, Nowy Korczyn oraz Wiślica wyjeżdża do pracy poza teren swojej gminy, nierzadko również poza obszar Partnerstwa. W przypadku gminy Pińczów przepływ ten wydaje się bardziej zbilansowany – część mieszkańców gminy znajduje zatrudnienie lokalnie, część natomiast podejmuje zatrudnienie poza swoim miejscem zamieszkania. Gmina Jędrzejów wraz z miastem Jędrzejów wydaje się jednostką o najbardziej chłonnym rynku pracy.

Gospodarka partnerskich gmin opiera się głównie na rolnictwie, leśnictwie oraz przetwórstwie rolno-spożywczym. Funkcje przemysłowe na terenie Partnerstwa rozwija przede wszystkim gmina Jędrzejów, w mniejszym stopniu pozostałe gminy powiatu jędrzejowskiego, takie jak gmina Imielno oraz gmina Sobków, a także gmina Pińczów przynależna do powiatu pińczowskiego.

1.3. Kluczowe potencjały i bariery rozwojowe

1.3.1. Potencjały rozwojowe

Potencjały obszaru Partnerstwa to przede wszystkim posiadane zasoby oraz oferowane produkty i usługi, które przynoszą lub mogą przynieść korzyści bezpośrednie lub pośrednie poprzez wytworzenie wartości dodanej dla mieszkańców i interesariuszy Partnerstwa. W trakcie pracy nad raportem

diagnostycznym opracowanym w ramach projektu CWD „Centrum Wsparcia Doradczego” dokonano identyfikacji zasobów występujących na obszarze Partnerstwa. Za najważniejsze uznano:

środowisko naturalne:

Flora i fauna, rzeka Nida i jej rozlewiska, zbiorniki wodne, wysokiej jakości gleby, specyficzna budowa geologiczna, a także występujące lokalnie surowce postrzegane są jako jeden z najważniejszych zasobów i potencjałów obszaru Partnerstwa. To tutaj występują rzadko spotykane formacje skalne, a także unikatowe w skali całego kraju gatunki roślin i zwierząt.

Z uwagi na ponadprzeciętne walory przyrodnicze i krajobrazowe ponad 83% powierzchni obszaru Partnerstwa zostało zaklasyfikowane jako terytorium szczególnie cenne przyrodniczo, a ponad 80% objęto różnymi formami ochrony przyrody (parki krajobrazowe wraz z otulinami, rezerваты przyrody, obszary Natura 2000).

Do istotnych zasobów środowiskowych, które pozostają dotąd niewykorzystane zaliczyć należy lokalne złoża wód mineralnych oraz potwierdzone lecznicze właściwości klimatu, które mogłyby zostać wykorzystane w celu rozwoju działalności uzdrowiskowej i prozdrowotnej.

lokalne firmy i przedsiębiorstwa:

Istotnym potencjałem rozwojowym obszaru Partnerstwa są lokalne firmy i przedsiębiorstwa rolne. Do wiodących branż zaliczyć należy: przetwórstwo rolno-spożywcze, działalność przemysłową, wydobywczą, budowlaną, w dalszej kolejności handlowo-usługową oraz transportową.

Wśród najbardziej rozpoznawalnych produktów obszaru Partnerstwa należy wymienić herbaty produkowane na bazie pokrzywy pińczowskiej, suszone warzywa, przyprawy i zioła oraz przetwory owocowo-warzywne. Do ważniejszych produktów spożywczych wytwarzanych lokalnie zalicza się także ofertę miejscowych zakładów masarskich oraz regionalne nalewki i wina gronowe.

Na obszarze Partnerstwa poza branżą rolno-spożywczą istotną rolę odgrywają również zakłady przetwórstwa przemysłowego oraz zakłady budowlane odpowiedzialne za produkcję materiałów budowlanych przede wszystkim gipsowych i gipsowo-kartonowych.

infrastruktura techniczna: okołoturystyczna, kulturalna i rekreacyjno-sportowa

Partnerzy dysponują relatywnie dobrze rozwiniętą infrastrukturą do uprawiania sportu i rekreacji, która zaspokaja potrzeby przede wszystkim mieszkańców obszaru

Partnerstwa. Część to obiekty nowe lub zmodernizowane, pozostałe wymagają modernizacji lub doposażenia. Wraz z atrakcyjnymi terenami przyrodniczymi stanowią one istotny potencjał rozwojowy dla sektora usług w zakresie zdrowia, sportu i rekreacji.

lokalne tradycje i obyczaje oraz ważne wydarzenia historyczne:

Mieszkańcy obszaru Partnerstwa mają silne poczucie tożsamości i czują się związani z historią i kulturą miejsca, które zamieszkują. Łączy ich wspólne dziedzictwo kulturowe, tradycje i symbole, a także historia – wydarzenia historyczne, które ukształtowały ludzi i miejsca.

instytucje, stowarzyszenia, fundacje, kluby, lokalni liderzy:

Na obszarze Partnerstwa działają lokalne stowarzyszenia, fundacje oraz organizacje zrzeszające mieszkańców. Aktywni mieszkańcy działają w Ochotniczych Strażach Pożarnych, Kołach Gospodyń Wiejskich, w lokalnych grupach działania, radach sołeckich i organizacjach sportowych, a także zespołach folklorystycznych.

dziedzictwo kulturowe:

Świadectwem bogatej i burzliwej historii Ponidzia są liczne zabytki, spośród których najstarsze datowane są na czasy pradziejowe i przedpiastowskie. Na obszarze Partnerstwa zlokalizowanych jest wiele obiektów architektury sakralnej – kościelnej, klasztornej, pożydowskiej, pałacowej, a także zabytki techniki oraz miejsca pamięci narodowej i pamiątki wojenne, przede wszystkim te z okresu I i II wojny światowej.

1.3.2. Bariery rozwojowe

Wykorzystując zgromadzone w trakcie pracy nad raportem diagnostycznym dane ilościowe i jakościowe dokonano identyfikacji barier, problemów i deficytów rozwojowych istotnych dla obszaru Partnerstwa, a także wskazano problem kluczowy to jest taki, który generuje najwięcej problemów, a jego skutki są najbardziej odczuwalne dla większości interesariuszy procesu rozwojowego. Wykorzystując technikę warsztatową zidentyfikowano następujące problemy rozwojowe:

- depopulacja i starzenie się społeczeństwa,
- niezadowalająca jakość powietrza,
- niezadowalający stan wód powierzchniowych,
- niewystarczająca dostępność usług komunalnych,
- niska dostępność komunikacyjna,
- niedostateczny rozwój lokalnej przedsiębiorczości,
- niska konkurencyjność lokalnego rynku pracy,

- niedostatecznie zagospodarowany potencjał turystyczny i przyrodniczy,
- niedostateczna aktywność społeczna mieszkańców.

Dla każdego zdefiniowanego problemu przeprowadzono analizę przyczynowo-skutkową co zilustrowano poniżej:

skutki:

- obniżenie potencjału gospodarczego – redukcja wolnych zasobów do pracy,
- obniżenie potencjału społecznego,
- zmiany w popycie na usługi publiczne i prywatne oraz na infrastrukturę techniczną i społeczną (usługi edukacyjne, społeczne, kulturalne),
- wzrost kosztów na usługi zdrowotne i społeczne, niższe dochody gminy,
- konieczność wydłużenia okresu aktywności zawodowej,
- rosnąca liczba osób z niepełnosprawnościami,
- niewystarczająca integracja społeczna – wykluczenie społeczne,
- rozwarstwienie ekonomiczne,
- zmiana modelu opieki nad osobami starszymi

depopulacja i starzenie się społeczeństwa

przyczyny:

- niski przyrost naturalny,
- migracje wewnętrzne i zewnętrzne,
- wydłużenie czasu trwania życia,
- **niewystarczająca atrakcyjność obszaru Partnerstwa jako miejsca dobrego do życia**

OBNIŻENIE ATRAKCYJNOŚCI OBSZARU PARTNERSTWA JAKO MIEJSCA ZAMIESZKANIA

(migracja mieszkańców do miejsc o lepszych warunkach do życia)

DEGRADACJA ZASOBU PRZYRODNICZEGO

(osłabienie potencjału turystycznego obszaru Partnerstwa)

skutki:

- smog w sezonie grzewczym,
- zwiększona zachorowalność na choroby układu oddechowego, nowotwory i choroby układu krążenia,
- obniżony komfort życia mieszkańców

niezadowalająca jakość powietrza

przyczyny:

- zjawisko niskiej emisji – stosowanie tradycyjnych, nieekologicznych źródeł ogrzewania i paliw,
- niskie parametry termoizolacyjne zabudowy publicznej i prywatnej – zwiększone zużycie paliw,
- małe zainteresowanie mieszkańców wymianą źródeł ogrzewania na ekologiczne – obawa przed wzrostem kosztów eksploatacyjnych,
- niedostateczna świadomość ekologiczna mieszkańców,
- wysoki stopień zanieczyszczenia powietrza włóknami azbestu,
- brak wystarczających środków finansowych na inwestycje ekologiczne

OBNIŻENIE ATRAKCYJNOŚCI OBSZARU PARTNERSTWA JAKO MIEJSCA ZAMIESZKANIA

(migracja mieszkańców do miejsc o lepszych warunkach do życia)

DEGRADACJA ZASOBU PRZYRODNICZEGO

(osłabienie potencjału turystycznego obszaru Partnerstwa)

skutki:

- utrudnienia w zaopatrzeniu w wodę (rolnictwo, leśnictwo, przemysł, turystyka),
- zanik przepływu wody w ciekach wodnych, wysychanie zbiorników wodnych,
- degradacji ekosystemów wodnych, mokradłowych i bagiennych, degradacja gleb,
- większa koncentracja zanieczyszczeń,
- zmniejszenie atrakcyjności przyrodniczej i sportowo-rekreacyjnej

niezadowalający stan wód powierzchniowych

przyczyny:

- zmiany klimatyczne, niekorzystna periodyzacja klimatu (dłuższe okresy suche),
- wysoki pobór wody związany z działalnością człowieka (rolnictwo, leśnictwo, przemysł),
- stosowanie nieekologicznych rozwiązań w rolnictwie,
- niski zasób wód retencyjnych, brak rozwiązań zatrzymujących wodę,
- **niewystarczająca dostępność usług komunalnych** – niedorozwój infrastruktury sieciowej, przede wszystkim wodno-kanalizacyjnej,

• niezadowalająca jakość powietrza – transfer zanieczyszczeń do wód powierzchniowych za pośrednictwem opadów atmosferycznych, • niska świadomość ekologiczna mieszkańców
OBNIŻENIE ATRAKCYJNOŚCI OBSZARU PARTNERSTWA JAKO MIEJSCA ZAMIESZKANIA (migracja mieszkańców do miejsc o lepszych warunkach do życia) DEGRADACJA ZASOBU PRZYRODNICZEGO (osłabienie potencjału turystycznego obszaru Partnerstwa)
skutki: • obniżony komfort życia mieszkańców, głównie obszarów wiejskich, • zanieczyszczenie i degradacja terenów zielonych, • niezadowalający stan wód powierzchniowych, • niezadowalająca jakość powietrza
niewystarczająca dostępność usług komunalnych
przyczyny: • wysokie koszty inwestycji infrastrukturalnych – brak środków finansowych w budżetach gmin na inwestycje infrastrukturalne, • słabo rozwinięta sieć wodno-kanalizacyjna, • słabo rozwinięta sieć gazowa

OBNIŻENIE ATRAKCYJNOŚCI OBSZARU PARTNERSTWA JAKO MIEJSCA ZAMIESZKANIA (migracja mieszkańców do miejsc o lepszych warunkach do życia)
skutki: • utrudniona komunikacja z gminami ościennymi, miastami powiatowymi i miastem wojewódzkim, • utrudniony dostęp do usług niedostępnych na terenie gminy, • wykluczenie części społeczeństwa, która nie dysponuje własnym środkiem transportu, • wzmożony ruch samochodowy – wzrost hałasu oraz stopnia zanieczyszczenia powietrza, • zerwanie więzi z miejscem zamieszkania we wczesnym etapie rozwoju – młodzi ludzie wyjeżdżający do szkół ponadpodstawowych nie wracają do swoich rodzinnych miejscowości po ukończeniu nauki
niska dostępność komunikacyjna
przyczyny:

- białe plamy komunikacyjne – transport publiczny nie dociera do wszystkich miejscowości,
- brak odpowiedniej sieci dróg,
- zły stan infrastruktury drogowej,
- brak siatki regularnych połączeń,
- niewystarczające środki finansowe na inwestycje drogowe,
- nierentowność połączeń – firmy transportowe nie osiągają oczekiwanych zysków,
- niedorozwój ścieżek pieszo-rowerowych

OBNIŻENIE ATRAKCYJNOŚCI OBSZARU PARTNERSTWA JAKO MIEJSCA PRACY (migracja mieszkańców do miejsc o lepszych warunkach do życia)

skutki:

- **niska konkurencyjność lokalnego rynku pracy,**
- brak dużych, nowoczesnych firm,
- niskie dochody z podatku PIT i CIT,
- brak wypracowanej marki produktu

niedostateczny rozwój lokalnej przedsiębiorczości

przyczyny:

- niedostateczne wsparcie istniejących i potencjalnych inwestorów,
- niedostateczne skomunikowanie i uzbrojenie terenów dla potencjalnych inwestorów,
- niedostatecznie przygotowana oferta inwestycyjna,
- niedostateczna liczba instytucji otoczenia biznesu,
- ograniczenia inwestycyjne wynikające z obowiązujących form ochrony przyrody,
- niewystarczająca profesjonalizacja gospodarki rolnej,
- brak wspólnej organizacji zbytu produktów rolnych,
- niedobór wykwalifikowanych kadr,
- niski stopień przedsiębiorczości mieszkańców,
- **niedostatecznie zagospodarowany potencjał turystyczny i przyrodniczy**

OBNIŻENIE ATRAKCYJNOŚCI OBSZARU PARTNERSTWA JAKO MIEJSCA PRACY (migracja mieszkańców do miejsc o lepszych warunkach do życia)

skutki:

- niska konkurencyjność obszaru Partnerstwa jako atrakcyjnego miejsca do pracy

niska konkurencyjność lokalnego rynku pracy

przyczyny:

- dominacja gospodarki opartej na rolnictwie i przemyśle rolno-spożywczym,
- niewielki odsetek miejsc pracy w sektorze poza-rolniczym,
- niekonkurencyjne płace,
- **niedostatecznie zagospodarowany potencjał turystyczny i przyrodniczy**

NIEWIELKA ROLA TURYSTYKI JAKO LICZĄCEGO SIĘ SEKTORA GOSPODARKI

skutki:

- niedostateczna rola turystyki jako liczącego się sektora lokalnej gospodarki,
- niski stopień konkurencyjności lokalnej oferty turystycznej, lokalnych produktów turystycznych – przyjazdy krótkoterminowe,
- niewykształcona marka miejsca – brak rozpoznawalności,
- utrata korzyści gospodarczych płynących z wykorzystania potencjału turystycznego,
- poczucie niewykorzystanych szans

niedostatecznie zagospodarowany potencjał turystyczny i przyrodniczy

przyczyny:

- słabo rozwinięta infrastruktura około-turystyczna (noclegowa, gastronomiczna),
- niewystarczająco rozwinięta baza rekreacyjno-sportowa,
- niski potencjał branż turystycznych – organizacji, przedsiębiorców i firm,
- brak sprecyzowanej grupy odbiorców usług turystycznych,
- niski stopień współpracy z liczącymi się w regionie ośrodkami turystycznymi, np. Busko-Zdrój,
- **niska dostępność komunikacyjna,**
- niezagospodarowane obiekty zabytkowe,
- brak statusu miejscowości uzdrowiskowej – Pińczów,
- brak skoordynowanych i przemyślanych działań promocyjnych

skutki:

- słaba znajomość spraw gminy, problemów jej rozwoju,
- niewielki wpływ mieszkańców na bieg spraw we wspólnocie samorządowej,
- niski stopień integracji i zaangażowania wspólnot lokalnych,
- obojętność lub nasilenie się niezadowolenia, postaw roszczeniowych,
- zaburzona komunikacja pomiędzy samorządem a mieszkańcami,
- brak wiedzy o opiniach mieszkańców,
- niedostateczna liczba partnerów wśród organizacji pozarządowych w działaniach na rzecz wspólnot lokalnych

niedostateczna aktywność społeczna mieszkańców

przyczyny:

- bierność, niechęć do wspólnych działań,
- nieskuteczny dialog – niedostateczna wiedza lub przekonanie o skuteczności różnych form partycypacji społecznej,
- bariery w komunikacji z mieszkańcami,
- poczucie braku sprawczości i wpływu na sprawy gminy wśród mieszkańców

Na podstawie przeprowadzonej analizy przyczynowo-skutkowej dla tak zdefiniowanych problemów i barier rozwojowych uznano, iż problemem kluczowym obszaru Partnerstwa jest:

„niewystarczająca atrakcyjność osadnicza obszaru Partnerstwa oraz niezadawalający stopień rozwoju gospodarczego”.

1.4. Kluczowe determinanty potrzeb rozwojowych obszaru Partnerstwa

W podrozdziale 1.3. zidentyfikowano najważniejsze produkty i zasoby oraz zdiagnozowano problemy i deficyty obszaru Partnerstwa. Na wyżej wymienione elementy wpływają różnego rodzaju czynniki, które w procesie rozwoju mogą wzmacniać lub osłabiać potencjały Partnerstwa oraz pogłębiać lub przyczyniać się do eliminowania zdiagnozowanych problemów. Czynniki te definiuje się jako determinanty. Mogą mieć one charakter mierzalny (np. dostępność komunikacyjna,

dostępność określonych usług) lub trudno-mierzalny (np. zaufanie, współpraca, wspólna wizja rozwoju). Determinanty rozwojowe zidentyfikowane dla obszaru Partnerstwa zaprezentowano w układzie klasycznej analizy SWOT (szanse, zagrożenia, silne i słabe strony).

Tabela 1. Determinanty potrzeb rozwojowych obszaru Partnerstwa zaprezentowane w układzie SWOT.

MOCNE STRONY • walory przyrodniczo-krajobrazowe, • walory kulturowe i turystyczne, • poczucie bezpieczeństwa, • poczucie tożsamości lokalnej, patriotyzm lokalny, • wysoka jakość przestrzeni publicznych, • dogodne warunki do rozwoju rolnictwa i produkcji rolno-spożywczej (położenie, gleby, klimat)	SŁABE STRONY • niska dostępność komunikacyjna, • niska dostępność dobrze płatnych i atrakcyjnych miejsc pracy, • niedorozwój infrastruktury sieciowej, • niedorozwój infrastruktury okołoturystycznej, kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej, • niedorozwój oferty kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej, • słabe warunki do otwarcia i prowadzenia własnej firmy, • mała liczba firm z branży turystycznej, • słaba promocja regionu, brak marki regionu (Ponidzie)
SZANSE • zatrzymanie mieszkańców, • wspólna wizja rozwoju partnerskich JST, • integracja działań prorozwojowych, • intensyfikacja współpracy z liczącymi się ośrodkami turystycznymi w regionie (Busko-Zdrój, Góry Świętokrzyskie), • intensyfikacja współpracy międzysektorowej, • rozwój nowoczesnego, ekologicznego rolnictwa, • profesjonalizacja branży turystycznej i przemysłów czasu wolnego, • wzmocnienie marki i rozpoznawalności obszaru Partnerstwa, w tym produktów lokalnych, • stabilizacja sytuacji finansowej JST, • tworzenie dobrego klimatu do rozwoju przedsiębiorczości, • angażowanie się mieszkańców i przedsiębiorców we współpracę na rzecz rozwoju	ZAGROŻENIA • zanik usług publicznych i rynkowych, • wzrost kosztów usług, • pauperyzacja społeczeństwa, • zmiany klimatyczne, • „wysysanie” zasobów do bardziej atrakcyjnych ośrodków miejskich, • pogarszanie się parametrów środowiskowych, • brak środków finansowych na rozwój, w tym na realizację kapitałochłonnych przedsięwzięć infrastrukturalnych, • przewaga konkurencyjna liczących się ośrodków turystycznych w województwie (Busko-Zdrój, Góry Świętokrzyskie)

Źródło: Oprac. własne.

1.5. Kluczowe wyzwania oraz kierunki strategicznej interwencji i współpracy

Wymienione w podrozdziale 1.4. determinanty są czynnikami wpływającymi na rozwój społeczno-gospodarczy obszaru Partnerstwa. Większość z nich oddziałuje stymulująco na procesy rozwojowe. Z analiz przeprowadzonych w ramach projektu CWD wynika, iż determinantami, które mogą ten proces hamować są między innymi: depopulacja i towarzyszące jej negatywne zjawiska demograficzne, pogłębiająca się pauperyzacja społeczeństwa, wykluczenie komunikacyjne, pogarszająca się jakość środowiska naturalnego, niedorozwój infrastruktury (sieciowej, okołoturystycznej, kulturalnej i rekreacyjno-sportowej), niska atrakcyjność inwestycyjna, trudna sytuacja finansowa samorządów oraz brak funduszy na przedsięwzięcia rozwojowe. Powodują one stopniową marginalizację obszarów wiejskich i utratę funkcji społeczno-gospodarczych przez ośrodki miejskie.

Mając powyższe na uwadze wskazano następujące kluczowe wyzwania i kierunki strategicznej interwencji:

transport i komunikacja:

- poprawa dostępności komunikacyjnej,
- rozwój transportu ekologicznego

środowisko naturalne:

- ograniczenie niskiej emisji,
- wzrost udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych,
- wzrost stopnia wykorzystania ekologicznych rozwiązań w rolnictwie,
- zwiększenie warunków dla retencjonowania wód

infrastruktura komunalna:

- budowa i rozbudowa infrastruktury sieciowej

turystyka i przemysł czasu wolnego:

- turystyczne zagospodarowanie obiektów dziedzictwa kulturowego,
- rozwój bazy okołoturystycznej, sportowo-rekreacyjnej, kulturalnej i uzdrowiskowej
- wzrost jakości i dostępności oferty sportowo-rekreacyjnej, kulturalnej, prozdrowotnej

promocja:

- budowa marki regionu w oparciu o lokalne produkty i walory przyrodniczo-kulturowe,
- budowa zintegrowanego produktu turystycznego

gospodarka i przedsiębiorczość:

- tworzenie rynku zbytu produktów rolno-spożywczych,
- świadczenie specjalistycznego doradztwa dla przedsiębiorców i inwestorów,
- pobudzanie przedsiębiorczości wśród mieszkańców regionu,
- kreowanie przyjaznego klimatu dla rozwoju lokalnej przedsiębiorczości,
- wzrost atrakcyjności inwestycyjnej regionu,
- rozwój MŚP, w tym tych z branży turystycznej

kapitał społeczny:

- integracja międzypokoleniowa,
- aktywizacja osób starszych,
- wspieranie inicjatyw lokalnych,
- prowadzenie umiejętnego dialogu społecznego

2. Cele Partnerstwa

2.1. Wizja i misja rozwoju Partnerstwa

Wizja rozwoju Partnerstwa została sformułowana przy udziale Rady Partnerstwa, Grupy Roboczej oraz interesariuszy społeczno-gospodarczych obszaru Partnerstwa. Na jej kształt wpłynęły wnioski z analizy sytuacji społeczno-gospodarczej opisane w raporcie diagnostycznym, a także rezultaty prac warsztatowych i spotkań dyskusyjnych. Wypracowana wspólnie wizja rozwoju, będąca w zgodzie ze wskazanymi wnioskami, została spisana w następującym brzmieniu:

„Ponidzie w 2030 roku jest:

- **regionem słynącym z czystego środowiska naturalnego, atrakcyjnym turystycznie – dziedzictwo przyrodniczo-kulturalne jest dumą jego mieszkańców, a oferta kulturalno-rekreacyjna jego znakiem „firmowym”,**
- **regionem prężnie się rozwijającym, z atrakcyjnymi miejscami pracy oraz wysokiej jakości usługami, po które sięgają nie tylko jego mieszkańcy, ale także osoby przyjezdne,**
- **regionem ludzi przedsiębiorczych, dbających o środowisko naturalne, aktywnie spędzających czas na łonie natury, którzy angażują się w sprawy ważne dla swojej lokalnej społeczności,**
- **regionem wnoszącym wkład w rozwój gospodarczy, społeczny i kulturowy Województwa Świętokrzyskiego, Polski i Europy.”**

W powiązaniu z wizją zdefiniowano również misję Partnerstwa to jest cel nadrzędny – główny, którego realizacja pozwoli na stopniowe urzeczywistnienie sformułowanej wizji. Misją Partnerstwa Ponidzie jest:

„Wzrost atrakcyjności osiedleńczej i turystycznej oraz rozwój gospodarczy regionu poprzez wykorzystanie wewnętrznych potencjałów obszaru Partnerstwa”.

2.2. Cele strategiczne Partnerstwa

W oparciu o sformułowaną wizję oraz misję Partnerstwa, a także zidentyfikowane w procesie diagnostycznym kluczowe wyzwania i kierunki interwencji zdefiniowano sześć celów strategicznych, które przedstawiono na Ryc.1.

Ryc. 1. Cele strategiczne Partnerstwa Ponidzie.

Źródło: Oprac. własne.

2.2.1. Zielone Ponidzie

Cel strategiczny odpowiada na istotny dla Partnerstwa problem jakim jest niezadowalająca jakość powietrza i wód powierzchniowych.

Środowisko przyrodnicze Poniż jest postrzegane jako jeden z najważniejszych zasobów i potencjałów regionu. Ponad 83% powierzchni Partnerstwa zostało bowiem zaklasyfikowane jako terytorium szczególnie cenne przyrodniczo, a ponad 80% objęto różnymi formami ochrony przyrody (obszary Natura 2000, parki krajobrazowe wraz z otulinami, rezerваты przyrody, obszary występowania wód leczniczych). Jakość środowiska przyrodniczego decyduje o atrakcyjności regionu jako miejsca zamieszkania, wpływa na jakość życia mieszkańców oraz stanowi ważny czynnik rozwoju turystyki uzdrowiskowej oraz prozdrowotnej. Wobec powyższego

zachowanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych oraz niwelowanie negatywnych skutków działalności ludzkiej na środowisko stanowi jedno z głównych wyzwań Partnerstwa. Kluczowe dla realizacji przedmiotowego celu będą działania skoncentrowane na:

- ochronie, zachowaniu lub poprawie stanu głównych komponentów środowiska naturalnego,
- transformacji energetycznej opartej na odnawialnych źródłach energii,
- adaptacji do zmian klimatu oraz zapobieganiu skutkom zagrożeń naturalnych.

Osiągnięcie celu 1. – **Zielone Ponidzie** jest powiązane z celem 4. – **Czyste Ponidzie – zwiększenie dostępności usług komunalnych** oraz celem 5. **Mobilne Ponidzie – zwiększenie dostępności komunikacyjnej**. Cel 1. oraz cele operacyjne 1.1.-1.3. ujęte w strategii terytorialnej obszaru Partnerstwa są spójne z celami wskazanymi w Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ to jest celem strategicznym (2.) **przyjazny dla środowiska i czysty region** oraz celami operacyjnymi: (2.1.) poprawa jakości i ochrona środowiska przyrodniczego, (2.2.) adaptacja do zmian klimatu i zwalczanie skutków zagrożeń naturalnych, (2.3.) energetyka odnawialna i efektywność energetyczna.

Ryc. 2. Zielone Ponidzie – cele operacyjne i kierunki działań.

Cele operacyjne (kierunki działań) w ramach celu 1.

- **1.1. ochrona środowiska przyrodniczego** – ograniczenie niskiej emisji, ochrona wód i gleb, ochrona bioróżnorodności i krajobrazu przyrodniczego, podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców
- **1.2. rozwój zielonej energii** – zwiększenie udziału OZE w sferze gospodarczej, publicznej i prywatnej, zwiększenie efektywności energetycznej (polepszenie parametrów termomodernizacyjnych budynków, modernizacja oświetlenia), rozwój infrastruktury energetycznej (farmy fotowoltaiczne)
- **1.3. adaptacja do zmian klimatu** – rozwój zrównoważonej gospodarki wodnej i zapobieganie skutkom zagrożeń naturalnych (zwiększenie naturalnej i sztucznej retencji), rozwój zielonej i błękitnej infrastruktury (zwiększenie retencji krajobrazowej)

Źródło: Oprac. własne.

Wszystkie cele operacyjne mają charakter horyzontalny i odnoszą się do całego obszaru Partnerstwa.

2.2.2. Markowe Ponidzie

Cel strategiczny stanowi bezpośrednią odpowiedź na jeden z deficytów obszaru Partnerstwa jakim jest niedostatecznie zagospodarowany potencjał turystyczny i przyrodniczy.

Do mocnych stron Partnerstwa należy zaliczyć unikalne walory przyrodnicze i krajobrazowe oraz bogate dziedzictwo kulturowe. Jednakże infrastruktura turystyczna (sportowo-rekreacyjna, uzdrowskowa, kulturalna) oraz infrastruktura towarzysząca, jak i związana z nią oferta usługowa nie jest wystarczająca dla profesjonalizacji przemysłu turystycznego oraz budowania przewagi konkurencyjnej w oparciu o regionalne produkty turystyczne. Wobec powyższego wzmocnienie roli turystyki jako liczącego się sektora lokalnej gospodarki uznaje się za jedno z wyzwań Partnerstwa. Kluczowe dla realizacji przedmiotowego celu będą działania skoncentrowane na:

- rozwoju infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej,
- rozwoju jakości i dostępności usług turystycznych oraz
- kreowaniu wizerunku regionu w oparciu o stworzone i wypromowane produkty turystyczne.

Osiągnięcie celu 2. – **Markowe Ponidzie** jest powiązane z celem 1. – **Zielone Ponidzie** oraz celem 3. **Konkurencyjne Ponidzie – rozwój lokalnej gospodarki oraz wzrost znaczenia lokalnych produktów**. Cel 2. oraz cele operacyjne 2.1.-2.3. ujęte w strategii terytorialnej obszaru Partnerstwa są spójne z celami wskazanymi w Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ to jest celem strategicznym (1.) **inteligentna gospodarka i aktywni ludzie** oraz celem operacyjnym (1.3.) **wsparcie procesu transformacji kluczowych branż gospodarki regionu**.

Ryc. 3. Markowe Ponidzie – cele operacyjne i kierunki działań.

Cele operacyjne (kierunki działań) w ramach celu 2.

- **2.1. rozwój infrastruktury turystycznej, uzdrowiskowej i rekreacyjnej** – rozwój bazy gastronomicznej, noclegowej, kulturalnej, uzdrowiskowej i sportowo-rekreacyjnej, adaptacja obiektów zabytkowych do funkcji turystycznych
- **2.2. rozwój usług turystycznych** – rozwój przedsiębiorczości w obszarze usług turystycznych, wzmocnienie potencjału organizacji turystycznych
- **2.3. kreowanie wizerunku** – kreowanie, wdrażanie oraz promocja produktów turystycznych uwzględniających potrzeby różnych grup odbiorców, budowa marki regionu we współpracy z liczącymi się ośrodkami i organizacjami turystycznymi, budowa zintegrowanego systemu promocji turystycznej

Źródło: Oprac. własne.

Cel operacyjny 2.1. ma częściowo charakter terytorialnie skoncentrowany – determinują go lokalizacja atrakcji turystycznych, występowanie zasobów uzdrowiskowych czy lokalizacja obiektów zabytkowych. Pozostałe cele operacyjne (2.2 i 2.3.) mają charakter horyzontalny i odnoszą się do całego obszaru Partnerstwa.

2.2.3. Konkurencyjne Ponidzie – rozwój lokalnej gospodarki oraz wzrost znaczenia lokalnych produktów

Cel strategiczny odpowiada na istotny dla Partnerstwa problem jakim jest niedostateczny rozwój lokalnej przedsiębiorczości oraz niska konkurencyjność lokalnego rynku pracy.

Gospodarka obszaru Partnerstwa oparta jest w zdecydowanej mierze na rolnictwie i przetwórstwie rolno-spożywczym oraz na szeroko pojętych usługach. Produkcja przemysłowa w regionie jest skoncentrowana terytorialnie i rozwija się na obszarach o najkorzystniejszych warunkach do inwestowania to jest przede wszystkim na terenie gminy Jędrzejów, w mniejszym stopniu w gminie Pińczów i gminie Kije. Prowadzona lokalnie działalność gospodarcza jest zazwyczaj nisko dochodowa i nie przyczynia się w zadowalającym stopniu do wzrostu potencjału ekonomiczno-finansowego obszaru Partnerstwa. Wnioski z przeprowadzonej diagnozy wskazują także na deficyt nowoczesnych i dobrze płatnych miejsc pracy. Perspektywa lepszej oferty i wyższych wynagrodzeń stanowi bardzo istotny czynnik, który skłania wielu mieszkańców do emigracji zarobkowej przyczyniając się do osłabienia potencjału rozwojowego obszaru Partnerstwa. Wobec powyższego istotne dla realizacji przedmiotowego celu będą działania skoncentrowane na:

- kreowaniu konkurencyjnych warunków do inwestowania w regionie,
- rozwoju wykwalifikowanych kadr oraz
- wspieraniu kluczowych z perspektywy rozwoju regionu gałęzi gospodarki.

Założeniem planowanych działań jest przede wszystkim:

- rozwój nowoczesnego rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego oraz ugruntowanie roli obszaru Partnerstwa jako ważnego centrum zbytu produktów rolno-spożywczych,
- efektywne wykorzystanie potencjału obszaru Partnerstwa opartego na walorach środowiskowo-kulturowych poprzez rozwój funkcji turystycznej oraz działalności prozdrowotnej i uzdrowiskowej,
- tworzenie nowych i rozwój istniejących terenów inwestycyjnych oraz lokalnych stref aktywności gospodarczej, a także wspieranie rozwoju lokalnych instytucji otoczenia biznesu.

Osiągnięcie celu 3. – **Konkurencyjne Ponidzie – rozwój lokalnej gospodarki oraz wzrost znaczenia lokalnych produktów** jest powiązane z celem 2. – **Markowe Ponidzie**. Cel 3. oraz cele operacyjne 3.1.-3.3. ujęte w strategii terytorialnej obszaru Partnerstwa są spójne z celami wskazanymi w Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ to jest celem strategicznym (1.) **inteligentna gospodarka i aktywni ludzie** oraz celami operacyjnymi: (1.1.) zwiększenie konkurencyjności i innowacyjności świętokrzyskiej gospodarki, (1.2.) kompetentne kadry dla gospodarki regionu, (1.3.) wsparcie procesu transformacji kluczowych branż gospodarki regionu.

Ryc. 4. Konkurencyjne Ponidzie – rozwój lokalnej gospodarki oraz wzrost znaczenia lokalnych produktów.

Cele operacyjne (kierunki działań) w ramach celu 3.

- **3.1. kreowanie korzystnych warunków do inwestowania** – tworzenie konkurencyjnej oferty dla potencjalnych inwestorów, efektywne wsparcie przedsiębiorców, rozwój instytucji otoczenia biznesu
- **3.2. wzrost podaży wykwalifikowanych kadr**
- **3.3 wspieranie kluczowych branż gospodarki regionu** – tworzenie warunków dla rozwoju rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego, rozwój lokalnej przedsiębiorczości w oparciu o surowce naturalne oraz efektywne wykorzystywanie potencjału turystycznego

Źródło: Oprac. własne.

Cel operacyjny 3.1. ma częściowo charakter terytorialnie skoncentrowany. Pozostałe cele operacyjne (3.2 i 3.3.) mają charakter horyzontalny i odnoszą się do całego obszaru Partnerstwa.

2.2.4. Czyste Ponidzie – zwiększenie dostępności usług komunalnych

Cel strategiczny stanowi bezpośrednią odpowiedź na jeden z deficytów obszaru Partnerstwa jakim jest niedostateczny rozwój gminnej infrastruktury sieciowej – wodociągowej, kanalizacyjnej oraz gazowej.

Gospodarka wodno-ściekowa i energetyczna na obszarze Partnerstwa nie spełnia współczesnych standardów i oczekiwań mieszkańców. Województwo świętokrzyskie, jak i cały obszar Partnerstwa charakteryzuje się wyjątkowo niskim odsetkiem osób korzystających z oczyszczalni ścieków, co determinuje fakt, iż ścieki komunalne są jednym z głównych źródeł zanieczyszczeń wód i gleb. Na terenie Partnerstwa zdiagnozowano także niemalże całkowity brak sieci ciepłowniczej – gazowej. Niedorozwój, a nierzadko brak sieci gazowej powoduje, że ta forma ogrzewania nie jest rozpatrywana jako alternatywa dla tradycyjnych, nie-ekologicznych źródeł grzewczych będących przyczyną zjawiska tzw. niskiej emisji charakterystycznego zarówno dla obszaru Partnerstwa, jak i całego Województwa świętokrzyskiego. Wobec powyższego kluczowe dla realizacji przedmiotowego celu będą działania skoncentrowane na:

- rozwoju infrastruktury wodno-kanalizacyjnej,
- rozwoju infrastruktury energetycznej oraz
- rozwój gospodarki odpadami.

Założeniem planowanych działań jest niwelowanie różnic występujących pomiędzy obszarami miejskimi i wiejskim w zakresie dostępu do infrastruktury sieciowej, a także zachowanie jakości środowiska naturalnego, w tym w szczególności walorów przyrodniczych obszarów chronionych.

Wobec tego osiągnięcie celu 4. – **Czyste Ponidzie – zwiększenie dostępności usług komunalnych** jest powiązane z celem 1. – **Zielone Ponidzie**, w szczególności z celem operacyjnym **1.1. ochrona środowiska przyrodniczego**. Cel 4. oraz cele operacyjne 4.1.-4.2. ujęte w strategii terytorialnej obszaru Partnerstwa są spójne z celami wskazanymi w Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ to jest celem strategicznym (2.) **przyjazny dla środowiska i czysty region** oraz celami operacyjnymi: (2.1.) poprawa jakości i ochrona środowiska przyrodniczego, (2.3.) energetyka odnawialna i efektywność energetyczna.

Ryc. 5. Czyste Ponidzie – zwiększenie dostępności usług komunalnych – cele operacyjne i kierunki działań.

Cele operacyjne (kierunki działań) w ramach celu 4.

- 4.1. rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej
- 4.2. rozwój infrastruktury energetycznej
- 4.3. rozwój gospodarki odpadami

Źródło: Oprac. własne.

Wszystkie cele operacyjne mają charakter horyzontalny i odnoszą się do całego obszaru Partnerstwa.

2.2.5. Mobilne Ponidzie – zwiększenie dostępności komunikacyjnej

Cel strategiczny odpowiada na istotny dla mieszkańców problem jakim jest niewystarczający stopień skomunikowania partnerskich jednostek z miastami i powiatami ościennymi.

Na obszarze Partnerstwa znajduje się nadal wiele miejscowości, które nie są obsługiwane przez komunikację zbiorową. Brak regularnej siatki połączeń sprawia, iż mieszkańcy pozbawieni własnego środka transportu mają ograniczony dostęp do podstawowych usług, jak i usług wyższego rzędu, co wpływa na jakość ich życia oraz poczucie bezpieczeństwa. Sytuację pogarsza niezadowalający stan części infrastruktury drogowej, a także bardzo słabo rozwinięta sieć połączeń rowerowych, która mogłyby stanowić zero-emisyjną, przyjazną środowisku alternatywę dla transportu samochodowego. Swobodny przepływ ludzi między partnerskimi jednostkami oraz między obszarem Partnerstwa a gminami i powiatami ościennymi jest również ważny z perspektywy rozwoju funkcji turystycznej. Kluczowe dla realizacji przedmiotowego celu będą działania skoncentrowane na:

- rozwoju sieci dróg i połączeń pieszo-rowerowych oraz
- rozwoju regularnych sieci połączeń międzygminnych i regionalnych.

Planowane działania powinny uwzględniać kreowanie spójnej sieci dróg, w tym połączeń pieszo-rowerowych oraz poprawę parametrów infrastruktury drogowej i transportu publicznego.

Osiągnięcie celu 5. – **Mobilne Ponidzie – zwiększenie dostępności komunikacyjnej** jest powiązane z celem 1. – **Zielone Ponidzie**, w szczególności z celem operacyjnym **1.1. ochrona środowiska przyrodniczego**, a także celem 2. – **Markowe Ponidzie**. Cel

5. oraz cele operacyjne 5.1.-5.3. ujęte w strategii terytorialnej obszaru Partnerstwa są spójne z celami wskazanymi w Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ to jest celem strategicznym 2. **przyjazny dla środowiska i czysty region** oraz celem strategicznym 3. **wspólnota i bezpieczna przestrzeń, które łączą ludzi**, a także celami operacyjnymi tejże strategii: odpowiednio (2.1.) poprawa jakości i ochrona środowiska przyrodniczego oraz (3.3.) wzmocnienie spójności przestrzennej i społecznej regionu.

Ryc. 6. Mobilne Ponidzie – zwiększenie dostępności komunikacyjnej – cele operacyjne i kierunki działań.

Cele operacyjne (kierunki działań) w ramach celu 5.

- **5.1. rozwój sieci drogowej** – rozbudowa i modernizacja infrastruktury dróg gminnych i powiatowych
- **5.2. rozwój sieci komunikacji pieszo-rowerowej** – projektowanie szlaków rowerowych, rozbudowa i modernizacja infrastruktury pieszo-rowerowej
- **5.3. rozwój regularnej siatki połączeń międzygminnych i regionalnych**

Źródło: Oprac. własne.

Wszystkie cele operacyjne mają charakter horyzontalny i odnoszą się do całego obszaru Partnerstwa.

2.2.6. Silne Ponidzie – rozwój kapitału społecznego

Cel strategiczny stanowi bezpośrednią odpowiedź na jeden z deficytów obszaru Partnerstwa jakim jest niedostateczna aktywność społeczna mieszkańców. Wnioski z przeprowadzonej diagnozy wskazują na niezadawalający stopień integracji społecznej, rosnącą liczbę osób zagrożonych wykluczeniem oraz niezadawalające zainteresowanie mieszkańców sprawami ważnymi dla gminy.

Aktywność społeczna i obywatelska stanowi fundament rozwoju każdej jednostki. Zaangażowanie społeczności lokalnej we współtworzenie dobrostanu danej gminy przekłada się na gotowość jej mieszkańców do podejmowania i realizacji oddolnych inicjatyw na rzecz wspólnego dobra. Postawy proaktywne i prospołeczne tworzą silne więzi i poczucie solidarności, istotne szczególnie w sytuacjach wymagających wykazania troski o słabszych członków społeczności lokalnej. Podstawą budowania społeczeństwa obywatelskiego jest także skuteczny dialog społeczny, przede wszystkim między przedstawicielami administracji publicznej a mieszkańcami. Wobec powyższego kluczowe dla realizacji przedmiotowego celu będą działania skoncentrowane na:

- wspieraniu oddolnych inicjatyw lokalnych,
- integracji międzypokoleniowej i aktywizacji osób starszych oraz
- prowadzeniu umiejętnego dialogu społecznego.

Ryc. 7. Silne Ponidzie – rozwój kapitału społecznego – cele operacyjne i kierunki działań.

Cele operacyjne (kierunki działań) w ramach celu 6.

- **6.1. wspieranie inicjatyw lokalnych**
- **6.2. integracja międzypokoleniowa i aktywizacja osób starszych**
- **6.3. prowadzenie umiejętnego dialogu społecznego**

Źródło: Oprac. własne.

Cel 6. oraz powiązane z nim cele operacyjne ujęte w strategii terytorialnej obszaru Partnerstwa są spójne z celami wskazanymi w Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ to jest celem strategicznym 3. **wspólnota i bezpieczna przestrzeń, które łączą ludzi**, a także celami operacyjnymi tejże strategii: (3.1.) silny kapitał społeczny w regionie, (3.2.) powszechnie dostępne wysokiej jakości usługi społeczne i zdrowotne w środowisku lokalnym, (3.3.) wzmocnienie spójności przestrzennej i społecznej regionu.

Wszystkie cele operacyjne mają charakter horyzontalny i odnoszą się do całego obszaru Partnerstwa.

3. Projekty

3.1. Projekty strategiczne

Projekty strategiczne to takie przedsięwzięcia, które realizują jeden lub więcej niż jeden ze zdefiniowanych celów strategicznych. Rozwiązują one zdiagnozowane problemy w oparciu o zidentyfikowane potencjały obszaru Partnerstwa będąc zgodnymi z celami rozwojowymi dokumentów strategicznych wyższego rzędu.

Prace nad projektami strategicznymi Partnerstwa Ponidzie przebiegały dwuetapowo:

- w pierwszej kolejności Grupa Robocza, Rada Partnerstwa, a także interesariusze zgłaszali propozycje działań strategicznych, które ich zdaniem najpełniej realizują zdefiniowane cele strategiczne; propozycje działań były wypracowywane podczas warsztatów Grupy Roboczej oraz spotkań z interesariuszami obszaru Partnerstwa,
- następnie zgłoszone pomysły analizowano i grupowano opracowując na ich podstawie pięć projektów strategicznych zgodnych z zasadami dostępności opisanymi w Tab. 2.

Tabela 2. Kryteria dostępności projektów strategicznych.

Nazwa kryterium	Opis kryterium
partnerski	realizowany wspólnie przez Partnerów lub wytwarzający wspólny rezultat dla Partnerów, mający wpływ na rozwój więcej niż jednego członka Partnerstwa
zintegrowany	rozwiązujący problemy w co najmniej dwóch wymiarach interwencji (wymiarze gospodarczym, społecznym, środowiskowym lub przestrzennym), wykorzystujący szerszy zakres potencjałów, odpowiadający na szerszy zakres potrzeb różnych grup beneficjentów końcowych
komplementarny	komplementarny z innymi projektami określonymi w strategii (strategicznymi lub uzupełniającymi) lub innymi projektami na obszarze Partnerstwa, których realizacja jest w sposób wiarygodny przesądzona

Źródło: Związek Miast Polskich. Oprac. własne.

Opisy projektów strategicznych w formie fiszek stanowią załącznik nr 1-5 do dokumentu strategii terytorialnej.

Tabela 3. Lista projektów strategicznych Partnerstwa Ponidzie.

Nazwa projektu	Projekt partnerski	Projekt zintegrowany	Projekt komplementarny
Zielona Energia dla Ponidzia	tak	tak	tak
Budowa sieci wodno-kanalizacyjnej	tak	tak	tak
Budowa zbiorników retencyjnych	tak	tak	tak
Szlak turystyczny NIDA	tak	tak	tak
Ponidziańska Strefa Aktywności Gospodarczej	tak	tak	tak

Źródło: Oprac. własne.

3.2. Projekty uzupełniające

Zgodnie z założeniami strategii terytorialnej Partnerstwa Ponidzie oprócz projektów strategicznych może zawierać (w sposób nieobligatoryjny) projekty uzupełniające. Są to takie projekty, które Partnerstwo uznaje za ważne, jednak nie można ich uznać za w pełni partnerskie lub w pełni zintegrowane. Na etapie formułowania projektów oraz ich analizowania, nie stwierdzono projektów spełniających kryteria projektów uzupełniających. Należy jednak zaznaczyć, że samorządy tworzące Partnerstwo mogą podejmować dodatkowe inicjatywy zmierzające do realizacji celów strategicznych opisanych w niniejszym dokumencie.

Załączniki

Załącznik nr 1: Fiszka projektowa strategicznego – Zielona energia dla Ponidzia

Tytuł projektu	Zielona Energia dla Ponidzia
Lider projektu	
Partnerzy	Jednostki samorządu terytorialnego to jest: Powiat Pińczowski, Gmina Imielno, Miasto i Gmina Jędrzejów, Gmina Kije, Gmina Michałów, Miasto i Gmina Nowy Korczyn, Miasto i Gmina Pińczów, Gmina Sobków, Miasto i Gmina Wiślica, Gmina Złota.
Potrzeba realizacji projektu	Flora i fauna, rzeka Nida i jej rozlewiska, zbiorniki wodne, wysokiej jakości gleby, specyficzna budowa geologiczna, a także występujące lokalnie surowce postrzegane są jako jeden z najważniejszych zasobów i potencjałów obszaru Partnerstwa. Z uwagi na ponadprzeciętne walory przyrodnicze i krajobrazowe ponad 83% powierzchni obszaru Partnerstwa zostało zaklasyfikowane jako terytorium szczególnie cenne przyrodniczo, a ponad 80% objęto różnymi formami ochrony przyrody (parki krajobrazowe wraz z otulinami, rezerваты przyrody, obszary Natura 2000). Przeprowadzone badania i analizy wskazują jednak, iż stan powietrza na obszarze Partnerstwa nie jest zadowalający. Bardzo poważnym problemem jest niska emisja – zjawisko charakterystyczne dla obszaru Partnerstwa oraz całego województwa świętokrzyskiego. Niska emisja zagraża życiu i zdrowiu mieszkańców, czyni spustoszenie w środowisku naturalnym, a także obniża atrakcyjność obszaru jako miejsca zamieszkania. Mając na uwadze ochronę środowiska naturalnego oraz zapobieganie zmianom klimatu należy zintensyfikować działania polegające na: • likwidacji nisko sprawnych źródeł ciepła oraz ich wymianie na źródła ekologiczne (montaż instalacji OZE na/w budynkach użyteczności publicznej, budynkach mieszkalnych oraz budynkach przeznaczonych pod działalność gospodarczą), • wdrażaniu rozwiązań zmniejszających zużycie energii (budownictwo energooszczędne, termomodernizacja budynków użyteczności publicznej, wewnętrzne i zewnętrzne oświetlenie LED), • zwiększaniu świadomości ekologicznej i kształtowaniu postaw proekologicznych mieszkańców obszaru Partnerstwa.

	Projekt Zielona energia dla Ponidzia odpowiada na główny problem obszaru Partnerstwa jakim jest niewystarczająca atrakcyjność osadnicza obszaru Partnerstwa oraz niezadawalający stopień rozwoju gospodarczego, a także wychodzi naprzeciw problemowi obszarowemu – niezadawalająca jakość powietrza oraz przyczynom tego problemu to jest zjawisku niskiej emisji (stosowaniu tradycyjnych, nie ekologicznych źródeł ogrzewania), niskim parametrom termoizolacyjnym zabudowy publicznej i prywatnej, a także zwiększonemu zużyciu paliw. Zakłada się, iż realizacja projektu przyczyni się do: • zwiększenia efektywności energetycznej, • racjonalnego wykorzystania energii, • zmniejszenia sezonowych strat ciepła, • unowocześnienia procesu wytwarzania energii, • promowania montażu OZE w aspekcie korzyści ekonomiczno-społecznych, w szczególności obniżenia kosztów energii elektrycznej/ciepłej, • kształtowania postaw proekologicznych, a w konsekwencji do: • zmniejszenia emisji substancji szkodliwych do atmosfery, • zwiększenia udziału produkcji i wykorzystania energii elektrycznej/ciepłej pochodzącej z odnawialnych źródeł energii, • zwiększenia świadomości społecznej i zaangażowania mieszkańców w aktywną ochronę środowiska naturalnego. Działania projektowe mają ogromne znaczenie dla zachowania stanu środowiska naturalnego, a tym samym poprawy warunków życia mieszkańców i turystów odwiedzających obszar Partnerstwa.
Odbiorcy projektu	Adresaci projektu: mieszkańcy obszaru Partnerstwa, instytucje publiczne, przedsiębiorcy Beneficjenci końcowi: mieszkańcy obszaru Partnerstwa
Koncepcja projektu	Projekt strategiczny Zielona energia dla Ponidzia został podzielony na pięć komponentów: 1. poprawa efektywności energetycznej obiektów użyteczności publicznej poprzez termomodernizację i wymianę nieefektywnych źródeł ciepła oraz wykorzystanie OZE – przedmiotem działania jest termomodernizacja budynków użyteczności publicznej (szkoły, przedszkola, budynki Ochotniczych Straży Pożarnych, urzędy, budynki działalności kulturalnej, Domy Pomocy Społecznej, świetlice wiejskie),

	uwzględniając wymianę dotychczasowych nieefektywnych źródeł ciepła na rozwiązania nisko- lub zeroemisyjne, a także dostawa i montaż instalacji wspierających OZE, w tym energooszczędnego oświetlenia LED; 2. montaż instalacji OZE w ramach projektów parasolowych – przedmiotem działania jest dostawa i montaż instalacji OZE (instalacji fotowoltaicznych, pomp ciepła, kolektorów cieplnych lub słonecznych) w/na budynkach prywatnych i komunalnych (budynki mieszkalne, budynki przeznaczone pod działalność gospodarczą); 3. poprawa efektywności energetycznej poprzez modernizację oświetlenia ulicznego – przedmiotem działania jest modernizacja/wymiana istniejącego oświetlenia ulicznego na oświetlenie energooszczędne LED; działanie zakłada: montaż systemów inteligentnego zarządzania oświetleniem, modernizację/wymianę oświetlenia wzdłuż ciągów komunikacyjnych oraz w przestrzeniach publicznych (parki, zieleńce, skwery, miejsca aktywności rekreacyjno-sportowej, inne); 4. modernizacja systemu ciepłowniczego oraz budowa nowych źródeł energii nisko- lub zeroemisyjnych – przedmiotem działania jest przebudowa sieci ciepłowniczej na terenie miasta Pińczów, budowa źródła gazowego lub niskoemisyjnego umożliwiające wykorzystanie energii cieplnej wytworzonej w warunkach wysokosprawnej kogeneracji, a także budowa nowych instalacji fotowoltaicznych umożliwiających produkcję energii elektrycznej za pomocą paneli fotowoltaicznych; 5. aktywna edukacja ekologiczna społeczności obszaru Partnerstwa – przedmiotem działania jest przygotowanie oraz organizacja wydarzeń otwartych skierowanych do dzieci, młodzieży i osób dorosłych mających na celu zwiększenie świadomości i kształtowanie postaw proekologicznych oraz zaangażowanie społeczności lokalnej w aktywną ochronę środowiska naturalnego, w tym w szczególności obszarów cennych przyrodniczo. Zastosowane zostaną różne formy i metody przekazu, dostosowane do konkretnej grupy odbiorców. Projekt dotyczy sfery środowiskowej, gospodarczej, społecznej oraz przestrzennej.
--	--

Zgodność z celami	Projekt strategiczny jest spójny z celem nadrzędnym strategii terytorialnej obszaru Partnerstwa – wzrost atrakcyjności osiedleńczej i turystycznej oraz rozwój gospodarczy regionu poprzez wykorzystanie wewnętrznych potencjałów obszaru Partnerstwa, celem 1. strategii – Zielone Ponidzie, a także celami bezpośrednimi: (1.1.) ochrona środowiska przyrodniczego, (1.2.) rozwój zielonej energii. Cel 1., cele bezpośrednie 1.1. i 1.2. oraz projekt strategiczny Zielona energia dla Ponidzia ujęte w strategii terytorialnej obszaru Partnerstwa są spójne z dokumentami strategicznymi o randze wojewódzkiej i krajowej to jest: • Strategią Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+, celem 2. tejże strategii – Przyjazny dla Środowiska Czysty Region oraz celami operacyjnymi: (2.1) Poprawa jakości i ochrona środowiska przyrodniczego, (2.2) Czysta Energia dla Świętokrzyskiego, a także • Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego i celem 1. tejże strategii – Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.
Okres realizacji	Projekt zakłada realizację w latach 2021-2027. Nie określono przewidywanego okresu eksploatacji projektu – zakłada się, że projekt ma nieograniczony okres funkcjonowania.
Terytorialny zasięg projektu	Projekt będzie realizowany na terenie: Gminy Imielno, Miasta i Gminy Jędrzejów, Gminy Kije, Gminy Michałów, Miasta i Gminy Nowy Korczyn, Miasta i Gminy Pińczów, Gminy Sobków, Miasta i Gminy Wiślica, Gminy Złota, a jego rezultaty będą odczuwalne na całym obszarze Partnerstwa.
Komplementarność z innymi projektami	Projekt strategiczny Zielona energia dla Ponidzia wykazuje komplementarność z następującymi projektami realizowanymi/zrealizowanymi przez partnerskie JST: • Wsparcie gospodarki niskoemisyjnej poprzez modernizację oświetlenia ulicznego na obszarze Gminy Pińczów; projekt współfinansowany z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach działania 3.4: Strategia niskoemisyjna, wsparcie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej, Osi 3: Efektywna i zielona energia Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020, • Poprawa efektywności energetycznej z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii w sektorze publicznym

	i mieszkaniowym (kolektory słoneczne, instalacje fotowoltaiczne); projekt współfinansowany z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach działania 3.1: Wytwarzanie i dystrybucja energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych – Projekty Parasolowe, Osi 3: Efektywna i zielona energia Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020, • Wsparcie multimodalnej mobilności na terenie Gminy Pińczów; projekt współfinansowany z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach działania 3.4: Strategia niskoemisyjna, wsparcie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej, Osi 3: Efektywna i zielona energia Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020, a także z pozostałymi projektami strategicznymi ujętymi w strategii to jest: • budowa infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, • budowa zbiorników retencyjnych.
Produkty projektu i ich wskaźniki	Liczba jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE [szt.] Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE [szt.] Liczba jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE [szt.] Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE [szt.] Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków [szt.] Liczba budynków prywatnych, które w wyniku realizacji projektu poprawiły swoją efektywność energetyczną [szt.] Liczba budynków publicznych, które w wyniku realizacji projektu poprawiły swoją efektywność energetyczną [szt.] Liczba budynków komunalnych, które w wyniku realizacji projektu poprawiły swoją efektywność energetyczną [szt.] Powierzchnia użytkowa budynków poddanych termomodernizacji [m²] Liczba zmodernizowanych źródeł ciepła [szt.] Liczba jednostek wytwarzania energii cieplnej i elektrycznej z OZE w ramach kogeneracji [szt.] Liczba jednostek wytwarzania energii elektrycznej i cieplnej w ramach kogeneracji [szt.] Liczba przedsięwzięć edukacyjno-promocyjnych oraz informacyjnych [szt.]

Rezultaty bezpośrednie projektu i ich wskaźniki	Zasięg zrealizowanych przedsięwzięć edukacyjno-promocyjnych oraz informacyjnych [os.] Produkcja energii elektrycznej z nowo wybudowanych instalacji wykorzystujących OZE [MWhe/rok] Produkcja energii cieplnej z nowo wybudowanych instalacji wykorzystujących OZE [MWht/rok] Dodatkowa zdolność wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych [MWe] Dodatkowa zdolność wytwarzania energii cieplnej ze źródeł odnawialnych [MWt] Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych [tony równoważnika CO₂] Spadek emisji pyłów [Mg/rok]
--	--

Tytuł projektu	Szlak turystyczny NIDA
Lider projektu	
Partnerzy	Jednostki samorządu terytorialnego to jest: Powiat Pińczowski, Gmina Imielno, Miasto i Gmina Jędrzejów, Gmina Kije, Gmina Michałów, Miasto i Gmina Nowy Korczyn, Miasto i Gmina Pińczów, Gmina Sobków, Miasto i Gmina Wiślica, Gmina Złota. Pozostali partnerzy: – sektor pozarządowy: Regionalna Organizacja Turystyczna Województwa Świętokrzyskiego, – sektor publiczny: Zespół Świętokrzyskich i Nadnidziańskich Parków Krajobrazowych.
Potrzeba realizacji projektu	Do najważniejszych zasobów i potencjałów obszaru Partnerstwa należy zaliczyć unikalne walory przyrodnicze i krajobrazowe oraz bogate dziedzictwo kulturowe. Mimo to potencjał turystyczny partnerskich gmin jest umiarkowany. Infrastruktura turystyczna (sportowo-rekreacyjna, uzdrowiskowa, kulturalna) oraz infrastruktura towarzysząca, jak i związana z nią oferta usługowa nie są wystarczające dla profesjonalizacji przemysłu turystycznego oraz budowania przewagi konkurencyjnej w oparciu o regionalne produkty turystyczne. Sytuację pogarsza niski potencjał branż turystycznych – organizacji, przedsiębiorców i firm związanych z turystyką, niski stopień współpracy z liczącymi się w regionie ośrodkami turystycznymi oraz brak skoordynowanych i przemyślanych działań promocyjno-marketingowych wokół wybranych elementów potencjału turystycznego. Mając na uwadze zwiększenie ruchu turystycznego oraz rozwój społeczno-gospodarczy w oparciu o turystykę, należy zintensyfikować działania polegające na: • rozwoju infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej, • rozwoju jakości i dostępności usług turystycznych oraz • kreowaniu wizerunku regionu w oparciu o stworzone i wypromowane produkty turystyczne. Projekt Szlak turystyczny NIDA odpowiada na główny problem obszaru Partnerstwa jakim jest niedostatecznie zagospodarowany potencjał turystyczny i przyrodniczy. Zakłada się, iż projekt przyczyni się do:

	– wykreowania konkurencyjnego w skali regionu i kraju atrakcyjnego obszaru sportu, rekreacji i wypoczynku, – zwiększenia dostępności miejsc o niepowtarzalnych walorach historycznych i przyrodniczo-kulturowych, – wykreowania i wdrożenia nowych produktów turystycznych, których atrakcyjność bazować będzie na wykorzystaniu zasobów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, – uporządkowania ruchu turystycznego i ograniczenia niekontrolowanej penetracji obszarów cennych przyrodniczo, – wzrostu liczby odwiedzin miejsc należących do dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, stanowiących atrakcje turystyczne, a w konsekwencji do: – rozwoju społeczno-gospodarczego regionu w oparciu o potencjał turystyczny, – zrównoważonego rozwoju turystyki i promowania efektywnego gospodarowania zasobami przyrodniczo-kulturowymi, – poprawy wizerunku i zwiększenie rozpoznawalności regionu. Działania projektowe mają ogromne znaczenie dla zwiększenia roli turystyki w rozwoju gospodarczym obszaru Partnerstwa, w tym turystyki prozdrowotnej, uzdrowiskowej i przyrodniczej (poznawczej).
Odbiorcy projektu	Adresaci projektu: turyści krajowi (z woj. świętokrzyskiego oraz spoza woj. świętokrzyskiego), turyści zagraniczni, kuracjusze, pielgrzymi, mieszkańcy obszaru Partnerstwa, Beneficjenci końcowi: lokalne firmy i przedsiębiorstwa działające w branży turystycznej, pracownicy i członkowie lokalnych organizacji turystycznych oraz stowarzyszeń działających w obszarze turystyki, mieszkańcy obszaru Partnerstwa
Koncepcja projektu	Projekt strategiczny Szlak turystyczny NIDA został podzielony na siedem komponentów: 1. wzmocnienie potencjału regionu poprzez wykorzystanie walorów przyrodniczo-kulturalnych Ponidzia – stworzenie sieci szlaków turystycznych – przedmiotem działania jest stworzenie sieci szlaków turystycznych i rekreacyjnych: pieszych, rowerowych, pieszo-rowerowych, kajakowych, konnych. Działanie oprócz wytyczenia nowych i odnowienia istniejących odcinków będzie obejmowało: wprowadzenie spójnego systemu znakowania szlaków turystycznych oraz budowę nowej infrastruktury towarzyszącej dostosowanej do specyfiki danego szlaku (miejsca obsługi turystów, punkty i wieże

	widokowe wraz z infrastrukturą, miejsca odpoczynku wraz z infrastrukturą, przystanie kajakowe, miejsca postojowe na Nidzie, inne); 2. budowa stanowisk i miejsc postojowych dla kamperów — przedmiotem działania jest budowa kempingów w formie miejsc postojowych dla kamperów wraz z infrastrukturą sanitarno-higieniczną i towarzyszącą; 3. zachowanie i zabezpieczenie obiektów dziedzictwa kulturowego regionu oraz dostosowanie ich do funkcji turystycznych – wznowienie kursów Ciuchci Ekspres Ponidzie – działanie obejmuje utrzymanie oraz modernizację infrastruktury technicznej kolejki wąskotorowej Ciuchcia Ekspres Ponidzie zlokalizowanej na terenie Partnerstwa oraz organizację przewozów turystycznych we współpracy ze Świętokrzyskimi i Nadnidziańskimi Parkami Krajobrazowymi – podmiotem zarządzającym atrakcją; 4. wykorzystanie walorów przyrodniczych obszaru Partnerstwa do celów turystycznych i rekreacyjnych – zagospodarowanie terenów wokół zbiorników wodnych i rzeki Nidy – działanie obejmuje zagospodarowanie terenów wokół zbiorników wodnych i rzeki Nidy na cele turystyczno-rekreacyjne to jest: wykonanie ciągów komunikacyjnych wraz z oświetleniem (deptaków), przygotowanie zaplecza sanitarnego i gastronomicznego, uzupełnienie terenu elementami infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej oraz elementami małej architektury (pomosty pływające wraz z trapami, przystanie kajakowe, parkingi, place zabaw, siłownie „pod chmurką”, domki kempingowe, inne); w działanie to wpisuje się utworzenie tzw. „Bulwarów nad Nidą” w mieście Pińczów; 5. oznakowanie turystyczne zabytków i atrakcji turystycznych — działanie obejmuje opracowanie, stworzenia oraz wdrożenie spójnego systemu identyfikacji wizualnej zabytków oraz atrakcji turystycznych Ponidzia; 6. budowa marki i promocja Ponidzia – działanie obejmuje opracowanie oraz wdrożenie spójnej koncepcji promocji regionu w oparciu o jego walory przyrodniczo-kulturowe oraz lokalne produkty i usługi; elementem budowania rozpoznawalności i kreowania marki Ponidzia będzie stworzenie systemu przyznawania certyfikatów jakości produktom
--	---

	lokalnym oraz ich promocja na rynku krajowym oraz międzynarodowym; 7. szlakiem atrakcji turystycznych Ponidzia – utworzenie systemu atrakcji turystycznych wzdłuż rzeki Nidy – działanie obejmuje opracowanie koncepcji, stworzenie oraz wypromowanie nowych, a także rozbudowę lub modernizację istniejących atrakcji turystycznych Ponidzia. Projekt dotyczy sfery środowiskowej, gospodarczej, społecznej oraz przestrzennej.
Zgodność z celami	Projekt strategiczny jest spójny z celem nadrzędnym strategii terytorialnej obszaru Partnerstwa – wzrost atrakcyjności osiedleńczej i turystycznej oraz rozwój gospodarczy regionu poprzez wykorzystanie wewnętrznych potencjałów obszaru Partnerstwa, celem 2. strategii – Markowe Ponidzie oraz celami bezpośrednimi – (2.1.) rozwój infrastruktury turystycznej, uzdrowiskowej i rekreacyjnej, (2.2.) rozwój usług turystycznych, (2.3) kreowanie wizerunku. Cel 2. oraz projekt strategiczny Szlak turystyczny NIDA ujęte w strategii terytorialnej obszaru Partnerstwa są spójne z dokumentami strategicznymi o randze wojewódzkiej i krajowej to jest: – Strategią Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+, celem 1. tejże strategii – Inteligentna gospodarka i aktywni ludzie oraz celem operacyjnym (1.3.) Wsparcie procesu transformacji kluczowych branż gospodarki regionu, a także – Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego i celem 1. tejże strategii – Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.
Okres realizacji	Projekt zakłada realizację w latach 2021-2027. Nie określono przewidywanego okresu eksploatacji projektu – zakłada się, że projekt ma nieograniczony okres funkcjonowania.
Terytorialny zasięg projektu	Projekt będzie realizowany na terenie: Gminy Imielno, Miasta i Gminy Jędrzejów, Gminy Kije, Gminy Michałów, Miasta i Gminy Nowy Korczyn, Miasta i Gminy Pińczów, Gminy Sobków, Miasta i Gminy Wiślica, Gminy Złota, a jego rezultaty będą odczuwalne na całym obszarze Partnerstwa.
Komplementarność z innymi projektami	Projekt strategiczny Szlak turystyczny NIDA wykazuje komplementarność z pozostałymi projektami strategicznymi ujętymi w strategii to jest projektem: – Zielona Energia dla Ponidzia, – Ponidziańska Strefa Aktywności Gospodarczej.

Produkty projektu i ich wskaźniki	Liczba zabytków ruchomych objętych wsparciem [szt.] Liczba zabytków nieruchomych objętych wsparciem [szt.] Liczba wybudowanych obiektów turystycznych i rekreacyjnych [szt.] Liczba przebudowanych obiektów turystycznych i rekreacyjnych [szt.] Liczba istniejących obiektów przystosowanych do pełnienia funkcji turystycznych [szt.] Długość utworzonych szlaków turystycznych [km] Długość odnowionych szlaków turystycznych [km] Długość zmodernizowanych szlaków turystycznych [km] Liczba przeprowadzonych kampanii reklamowych promujących walory turystyczne [szt.] Długość wspartej infrastruktury rowerowej [km] Łączna powierzchnia miejsc postojowych dla kamperów [ha]
Rezultaty bezpośrednie projektu i ich wskaźniki	Liczba utworzonych produktów turystycznych [szt.] Wzrost oczekiwanej liczby turystów odwiedzających obiekty dziedzictwa kulturowego i naturalnego stanowiące atrakcje turystyczne [os.]

Załącznik nr 3: Fiszka projektowa strategicznego – Ponidziańska Strefa Aktywności Gospodarczej

Tytuł projektu	Ponidziańska Strefa Aktywności Gospodarczej
Lider projektu	
Partnerzy	Jednostki samorządu terytorialnego to jest: Powiat Pińczowski, Gmina Imielno, Miasto i Gmina Jędrzejów, Gmina Kije, Gmina Michałów, Miasto i Gmina Nowy Korczyn, Miasto i Gmina Pińczów, Gmina Sobków, Miasto i Gmina Wiślica, Gmina Złota. Pozostali partnerzy: Wodociągi Pińczowskie Sp. z o.o.
Potrzeba realizacji projektu	Gospodarka obszaru Partnerstwa oparta jest w zdecydowanej mierze na rolnictwie i przetwórstwie rolno-spożywczym oraz na szeroko pojętych usługach. Produkcja przemysłowa regionu skoncentrowana jest terytorialnie i rozwija się na obszarach o najkorzystniejszych warunkach do inwestowania to jest przede wszystkim na terenie gminy Jędrzejów, w mniejszym stopniu na terenie pozostałych partnerskich gmin. Prowadzona lokalnie działalność gospodarcza jest zazwyczaj nisko dochodowa i nie przyczynia się w zadowalającym stopniu do wzrostu potencjału ekonomiczno-finansowego obszaru Partnerstwa. Przeprowadzone badania i analizy wskazują także na deficyt nowoczesnych i dobrze płatnych miejsc pracy – perspektywa lepszej oferty i wyższych wynagrodzeń stanowi bardzo istotny czynnik, który skłania wielu mieszkańców do emigracji zarobkowej. Na obszarze Partnerstwa zlokalizowane są także niewykorzystane zasoby środowiskowe. Zaliczyć do nich należy lokalne złoża wód mineralnych oraz potwierdzone lecznicze właściwości klimatu, które wraz z profesjonalizacją funkcji turystycznej mogłyby zostać wykorzystane w celu rozwoju działalności prozdrowotnej i uzdrowiskowej. Mając na uwadze rozwój społeczno-gospodarczy regionu w oparciu o lokalne zasoby i potencjały, należy zintensyfikować działania polegające na: – rozwoju nowoczesnego rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego oraz ugruntowaniu roli obszaru Partnerstwa jako ważnego centrum zbytu produktów rolno-spożywczych, – efektywnym i zrównoważonym wykorzystaniu zasobów środowiskowo-kulturowych poprzez rozwój funkcji turystycznej oraz działalności prozdrowotnej i uzdrowiskowej,

	– tworzeniu nowych i rozwoju istniejących terenów inwestycyjnych oraz lokalnych stref aktywności gospodarczej, a także wspieraniu rozwoju lokalnych instytucji otoczenia biznesu. Projekt Ponidziańska Strefa Aktywności Gospodarczej odpowiada na główny problem obszaru Partnerstwa jakim jest niedostateczny rozwój lokalnej przedsiębiorczości oraz niska konkurencyjność lokalnego rynku pracy. Zakłada się, iż projekt przyczyni się do: – zagospodarowania dotychczas niewykorzystywanych gruntów, – stworzenia w pełni wyposażonego w niezbędną infrastrukturę techniczną, przyjaznego inwestorom obszaru, – wzrostu poziom obsługi przedsiębiorcy, – efektywnego wsparcia zbytu lokalnych produktów rolno-spożywczych oraz utworzenia zaplecza żywnościowego dla Świętokrzyskich Uzdrowisk, Małopolski i Górnego Śląska, – zrównoważonego wykorzystania walorów środowiskowych i stworzenia warunków do rozwoju turystyki uzdrowiskowej, a w konsekwencji do: – podniesienia atrakcyjności gospodarczej i turystycznej obszaru Partnerstwa, – utworzenia nowych i zachowania ciągłości istniejących miejsc pracy, – zwiększenia popytu na lokalne produkty rolno-spożywcze, – budowy marki Ponidzia w oparciu o lokalne produkty rolno-spożywcze oraz usługi.
Odbiorcy projektu	Adresaci projektu: rolnicy i producenci rolno-spożywczy, konsumenci (w szczególności z terenów przyległych – Świętokrzyskich Uzdrowisk, Krakowa i Górnego Śląska), przedsiębiorcy, inwestorzy, instytucje otoczenia biznesu Beneficjenci końcowi: jednostki samorządu terytorialnego, mieszkańcy obszaru Partnerstwa
Koncepcja projektu	Projekt strategiczny Ponidziańska Strefa Aktywności Gospodarczej został podzielony na trzy komponenty: 1. kompleksowe przygotowanie i uzbrojenie terenów inwestycyjnych na potrzeby funkcjonowania Ponidziańskiej Strefy Aktywności Gospodarczej wraz z wdrożeniem standardów obsługi inwestora – przedmiotem działania jest utworzenie terenów inwestycyjnych zlokalizowanych na terenie gmin Pińczów, Kije, Jędrzejów (działki wchodzące w skład w/w

	terenu objęte są Miejscowym Planem Zagospodarowania Przestrzennego). Elementem działania jest: uporządkowanie i niwelacja terenu, budowa infrastruktury drogowej, w tym komunikacji wewnętrznej, budowa infrastruktury sieciowej, budowa oświetlenia ulicznego, wyposażenie terenu w elementy małej architektury. Aby kompleksowo rozwiązać możliwości lokowania się biznesu na obszarze Partnerstwa planuje się utworzenie biura obsługi inwestora (zewnętrznego); przedsięwzięcie zakłada: audyt wstępny i szkolenia dla pracowników merytorycznych z zakresu obsługi inwestora, elektronizację dostępu do informacji o ofercie inwestycyjnej i ofercie lokalizacyjnej oraz promocję nowopowstałych terenów inwestycyjnych; 2. rozbudowa i modernizacja Ponidziańskiej Giełdy Rolno-Spożywczej – przedmiotem działania jest rozbudowa i modernizacja działającej na terenie miasta Pińczów giełdy przy ul. Targowej oraz rozszerzenie zakresu jej działalności na cały obszar Partnerstwa; działanie zakłada utworzenie centrum administracyjno-logistycznego w Pińczowie oraz sieci infrastruktury technicznej, pomocniczej w gminach powiatu jędrzejowskiego i buskiego (magazyny, chłodnie, przechowalnie); w ramach działania planuje się: zakup gruntów sąsiadujących z terenem giełdy przy ul. Targowej w Pińczowie oraz ich uzbrojenie (budowa nowej drogi dojazdowej, przebudowa dróg istniejących, budowa sieci wodno-kanalizacyjnej, wymiana nawierzchni placu), budowę budynku administracyjnego, nowych stanowisk wraz z zadaszeniem i oświetleniem, budowę infrastruktury technicznej w pozostałych partnerskich JST, a także opracowanie, stworzenie i wdrożenie systemu sprzedaży internetowej; 3. utworzenie i zagospodarowanie Strefy Ochrony Uzdrowiskowej – przedmiotem działania jest uzbrojenie terenów w strefie A ochrony uzdrowiskowej w Pińczowie (patrz komponent 1.) połączone z doprowadzeniem wody siarczkowej oraz wykonaniem odwiertów i ujęć wody pitnej. Projekt dotyczy sfery gospodarczej, społecznej oraz przestrzennej.
Zgodność z celami	Projekt strategiczny jest spójny z celem nadrzędnym strategii terytorialnej obszaru Partnerstwa – wzrost atrakcyjności osiedleńczej i turystycznej oraz rozwój gospodarczy regionu poprzez wykorzystanie wewnętrznych potencjałów obszaru Partnerstwa,

	celem 3. strategii – Konkurencyjne Ponidzie oraz celami bezpośrednimi – (3.1.) kreowanie korzystnych warunków do inwestowania, (3.2.) wzrost podaży wykwalifikowanych kadr, (3.3) wspieranie kluczowych branż gospodarki regionu. Cel 3. oraz projekt strategiczny Ponidziańska Strefa Aktywności Gospodarczej ujęte w strategii terytorialnej obszaru Partnerstwa są spójne z dokumentami strategicznymi o randze wojewódzkiej i krajowej to jest: – Strategią Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+, celem 1. tejże strategii – Inteligentna gospodarka i aktywni ludzie oraz celami operacyjnymi: (1.1.) Zwiększenie konkurencyjności i innowacyjności świętokrzyskiej gospodarki, (1.2.) Kompetentne kadry dla gospodarki regionu, (1.3.) Wsparcie procesu transformacji kluczowych branż gospodarki regionu, a także – Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego i celem 1. tejże strategii – Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.
Okres realizacji	Projekt zakłada realizację w latach 2021-2027. Nie określono przewidywanego okresu eksploatacji projektu – zakłada się, że projekt ma nieograniczony okres funkcjonowania.
Terytorialny zasięg projektu	Projekt będzie realizowany na terenie: Gminy Imielno, Miasta i Gminy Jędrzejów, Gminy Kije, Miasta i Gminy Nowy Korczyn, Miasta i Gminy Pińczów, Gminy Sobków oraz Miasta i Gminy Wiślica, a jego rezultaty będą odczuwalne na całym obszarze Partnerstwa.
Komplementarność z innymi projektami	Projekt strategiczny Ponidziańska Strefa Aktywności Gospodarczej wykazuje komplementarność z następującymi projektami/działaniami realizowanymi/zrealizowanymi przez partnerskie JST: – Przebudowa Targowiska Miejskiego przy ul. Targowej pod potrzeby Giełdy Rolnej – przeprowadzono postępowanie i wybrano wykonawcę opracowania PFU, – Przebudowa Targowiska Miejskiego przy ul. Targowej pod potrzeby Giełdy Rolnej – Etap I – Gmina Pińczów złożyła wniosek w ramach Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych na który otrzymała dofinansowanie w kwocie 1 mln; projekt będzie realizowany do listopada 2022 roku, – Przebudowa Targowiska Miejskiego przy ul. Targowej pod potrzeby Giełdy Rolnej – Etap I – wybrano wykonawcę prac wodno-kanalizacyjnych

	a także z pozostałymi projektami strategicznymi ujętymi w strategii to jest Szlakiem turystycznym NIDA .
Produkty projektu i ich wskaźniki	Całkowita długość nowych, przebudowanych lub zmodernizowanych dróg [km] Powierzchnia przygotowanych terenów inwestycyjnych [ha]
Rezultaty bezpośrednie projektu i ich wskaźniki	Liczba inwestycji zlokalizowanych na przygotowanych terenach inwestycyjnych [szt.]

Tytuł projektu	Budowa zbiorników retencyjnych
Lider projektu	
Partnerzy	Jednostki samorządu terytorialnego to jest: Powiat Pińczowski, Gmina Imielno, Miasto i Gmina Jędrzejów, Gmina Kije, Gmina Michałów, Miasto i Gmina Nowy Korczyn, Miasto i Gmina Pińczów, Gmina Sobków, Miasto i Gmina Wiślica, Gmina Złota.
Potrzeba realizacji projektu	Obszar Partnerstwa bogaty pod względem rolniczym, podobnie jak cały region zmaga się ze zmianami klimatu i anomaliami pogodowymi – intensywnymi chwilowymi opadami i podwyższonymi temperaturami. Jednocześnie obecne możliwości retencyjne sztucznych i naturalnych zbiorników wodnych na terenie partnerskich JST są bardzo niewielkie, co nie daje pełnej możliwości ochrony przed powodzią i suszą, a także nie gwarantuje odpowiedniego zaopatrzenia w wodę. Mając na uwadze negatywne skutki zmian klimatycznych – coraz częstsze występowanie zjawisk atmosferycznych takich jak susza czy nawalne deszcze należy zintensyfikować działania mających na celu podniesienie poziomu retencji wód na obszarze Partnerstwa. Projekt Budowa zbiorników retencyjnych odpowiada na problem obszaru Partnerstwa jakim jest niewystarczająca atrakcyjność osadnicza obszaru Partnerstwa oraz niezadawalający stopień rozwoju gospodarczego, a także wychodzi naprzeciw problemowi obszarowemu – niezadawalający stan zasobu wód powierzchniowych. Zakłada się, iż realizacja projektu przyczyni się do: • zwiększenia zdolności retencyjnej, • lepszego zagospodarowania nadmiaru wód opadowych i płynących, • zahamowania obniżania się lustra wód powierzchniowych i podziemnych, a w konsekwencji do: • uporządkowania gospodarki wodnej, • poprawy struktury bilansu wodnego obszaru Partnerstwa, a także ludności zamieszkującej obszar Partnerstwa oraz tej prowadzącej działalność gospodarczą i rolniczą, • utworzenia sprawnego systemu retencionowania wód zapewniającego bezpieczeństwo powodziowe, pożarowe i minimalizującego negatywne skutki wystąpienia suszy,

	• zachowania jakości środowiska naturalnego, w szczególności ekosystemów wodnych na obszarach cennych przyrodniczo, • ukierunkowania ruchu turystycznego i rekreacyjnego na obszary cenne przyrodniczo i leżące wokół zbiorników wodnych, • poprawy wizerunku obszaru Partnerstwa. Działania projektowe mają ogromne znaczenie dla niwelowania skutków zarówno deficytu wody, jak i jej nadmiaru w okresach wezbrań spowodowanych gwałtownymi opadami. Wobec nasilających się zmian klimatu działania ujęte w projekcie stanowią najskuteczniejsze rozwiązanie zapewniające właściwą ilość wody niezbędnej dla ludzi, gospodarki i środowiska.
Odbiorcy projektu	Adresaci projektu: mieszkańcy obszaru Partnerstwa, przedsiębiorcy, rolnicy Beneficjenci końcowi: mieszkańcy obszaru Partnerstwa
Koncepcja projektu	Projekt strategiczny Budowa zbiorników retencyjnych zakłada budowę zintegrowanego systemu odbioru i zagospodarowania wód opadowych i płynących poprzez budowę kanalizacji deszczowej, infrastruktury towarzyszącej oraz właściwych zbiorników retencyjnych. Projekt Budowa zbiorników retencyjnych obejmuje: wykonanie robót budowlanych w zakresie małej retencji, zaopatrzenie w niezbędną infrastrukturę techniczną, opracowanie studium wykonalności, nadzór inwestorski oraz wykonanie dokumentacji technicznej. Realizacja przedsięwzięcia umożliwi odbiór, retencjonowanie i zagospodarowanie nadmiaru wód opadowych na obszarze partnerskich gmin. Projekt dotyczy sfery środowiskowej, gospodarczej oraz przestrzennej.
Zgodność z celami	Projekt jest spójny z celem nadrzędnym strategii terytorialnej obszaru Partnerstwa – wzrost atrakcyjności osiedleńczej i turystycznej oraz rozwój gospodarczy regionu poprzez wykorzystanie wewnętrznych potencjałów obszaru Partnerstwa, celem 1. Zielone Ponidzie, a także celami bezpośrednimi, odpowiednio: (1.1.) ochrona środowiska przyrodniczego, (1.3.) adaptacja do zmian klimatu. Cel 1., cele bezpośrednie 1.1. i 1.3. oraz projekt strategiczny Budowa zbiorników retencyjnych ujęte w strategii terytorialnej obszaru Partnerstwa są spójne z dokumentami strategicznymi o randze wojewódzkiej i krajowej to jest: • Strategią Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+, celem 2. tejże strategii – Przyjazny dla Środowiska Czysty Region oraz celem operacyjnym Świętokrzyskie zasoby wody, a także

	Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego i celem 1. tejże strategii – Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.
Okres realizacji	Projekt zakłada realizację w latach 2021-2027. Nie określono przewidywanego okresu eksploatacji projektu – zakłada się, że projekt ma nieograniczony okres funkcjonowania.
Terytorialny zasięg projektu	Projekt będzie realizowany na terenie: Gminy Michałów, Miasta i Gminy Nowy Korczyn, Miasta i Gminy Pińczów, Miasta i Gminy Wiślica oraz Gminy Złota, a jego rezultaty będą odczuwalne na całym obszarze Partnerstwa.
Komplementarność z innymi projektami	Projekt strategiczny Budowa zbiorników retencyjnych wykazuje komplementarność z pozostałymi projektami strategicznymi ujętymi w strategii to jest projektem: Budowa sieci wodno-kanalizacyjnej.
Produkty projektu i ich wskaźniki	Pojemność obiektów małej retencji [m³] Długość sieci kanalizacji deszczowej [km] Długość wybudowanej sieci kanalizacji deszczowej [km] Długość przebudowanej sieci kanalizacji deszczowej [km] Długość wyremontowanej sieci kanalizacji deszczowej [km] Liczba urządzeń dla celów ochrony przeciwpowodziowej [szt.] Liczba wybudowanych urządzeń dla celów ochrony przeciwpowodziowej [szt.] Liczba przebudowanych urządzeń dla celów ochrony przeciwpowodziowej [szt.] Liczba wyremontowanych urządzeń dla celów ochrony przeciwpowodziowej [szt.]
Rezultaty bezpośrednie projektu i ich wskaźniki	Objętość retencjonowanej wody [m³] Powierzchnia terenu objęta ochroną przeciwpowodziową [ha]

Tytuł projektu	Budowa sieci wodno-kanalizacyjnej
Lider projektu	
Partnerzy	Jednostki samorządu terytorialnego to jest: Powiat Pińczowski, Gmina Imielno, Miasto i Gmina Jędrzejów, Gmina Kije, Gmina Michałów, Miasto i Gmina Nowy Korczyn, Miasto i Gmina Pińczów, Gmina Sobków, Miasto i Gmina Wiślica, Gmina Złota.
Potrzeba realizacji projektu	Flora i fauna, rzeka Nida i jej rozlewiska, zbiorniki wodne, wysokiej jakości gleby, specyficzna budowa geologiczna, a także występujące lokalnie surowce postrzegane są jako jeden z najważniejszych zasobów i potencjałów obszaru Partnerstwa. Z uwagi na ponadprzeciętne walory przyrodnicze i krajobrazowe ponad 83% powierzchni obszaru Partnerstwa zostało zaklasyfikowane jako terytorium szczególnie cenne przyrodniczo, a ponad 80% objęto różnymi formami ochrony przyrody (parki krajobrazowe wraz z otulinami, rezerваты przyrody, obszary Natura 2000). Przeprowadzone badania i analizy wskazują jednak, iż gospodarka ściekowa na obszarze Partnerstwa nie spełnia współczesnych standardów i oczekiwań mieszkańców. Ścieki komunalne, a także spływy obszarowe z terenów rolniczych są głównymi źródłami zanieczyszczeń wód powierzchniowych i gleb. Województwo świętokrzyskie, jak i cały obszar Partnerstwa charakteryzuje się wyjątkowo niskim odsetkiem osób korzystających z oczyszczalni ścieków. Przeszkodami dla rozwoju systemu sieci kanalizacyjnej jest duże rozproszenie gospodarstw domowych, zróżnicowana rzeźba terenu, niska gęstość zaludnienia oraz wysoka kapitałochłonność inwestycji. Jednocześnie system zagospodarowania nieczystości ciekłych, w którym znaczącą rolę odgrywa nadal gromadzenie ich w zbiornikach bezodpływowych stanowi poważne zagrożenie dla środowiska naturalnego, które należy otoczyć szczególną ochroną. Mając na uwadze bezpieczeństwo ekologiczne mieszkańców oraz środowiska naturalnego należy zintensyfikować działania polegające na modernizacji i rozwoju infrastruktury wodno-kanalizacyjnej oraz systemu oczyszczania ścieków. Jednocześnie zważywszy na sytuację demograficzną oraz wysoką wartość tego typu inwestycji, na terenach, gdzie budowa sieci jest ekonomicznie nieopłacalna preferowane będą rozwiązania indywidualne w procesie oczyszczania ścieków.

	Projekt Budowa infrastruktury wodno-kanalizacyjnej odpowiada na główny problem obszaru Partnerstwa jakim jest niewystarczająca atrakcyjność osadnicza obszaru Partnerstwa oraz niezadawalający stopień rozwoju gospodarczego, a także wychodzi naprzeciw problemom obszarowym – niewystarczająca dostępność usług komunalnych i niezadawalający stan zasobu wód powierzchniowych. Zakłada się, iż realizacja projektu przyczyni się do: • zwiększenia dostępności mieszkańców do systemu sieci wodno-kanalizacyjnej oraz urządzeń oczyszczających ścieki bytowe, • ograniczenia ilości odprowadzanych nieczystości bytowo-gospodarczych z gospodarstw domowych do gleby i wód, • zmniejszenia ryzyka skażenia ujęć wody, cieków i zbiorników wodnych, wód podziemnych oraz innych elementów środowiska objętych różnymi formami ochrony przyrody, a w konsekwencji do: • niwelowania różnic występujących pomiędzy obszarami miejskimi i wiejskim w zakresie dostępu do infrastruktury sieciowej – wodno-kanalizacyjnej, • zachowania jakości środowiska naturalnego, w tym w szczególności walorów przyrodniczych na obszarach cennych przyrodniczo, • ochrony bioróżnorodności na obszarze Partnerstwa, • tworzenia korzystnych warunków do rozwoju zgodnie z zasadami poszanowania środowiska, • poprawy wizerunku obszaru Partnerstwa. Działania projektowe mają ogromne znaczenie dla zachowania stanu środowiska naturalnego, a tym samym poprawy warunków życia mieszkańców i turystów odwiedzających obszar Partnerstwa.
Odbiorcy projektu	Adresaci projektu: mieszkańcy obszaru Partnerstwa, instytucje publiczne, przedsiębiorcy, firmy Beneficjenci końcowi: mieszkańcy obszaru Partnerstwa
Koncepcja projektu	Projekt strategiczny Budowa sieci wodno-kanalizacyjnej został podzielony na trzy komponenty: 1. dostawa i montaż przydomowych oczyszczalni ścieków – przedmiotem działania jest budowa przydomowych oczyszczalni ścieków; przedsięwzięcia w ramach tego komponentu będą realizowane wyłącznie na działkach zabudowanych i użytkowanych oraz stale zamieszkałych; zakres działań opisanych w w/w komponencie traktuje się jako rozwiązanie uzupełniające, komplementarne względem działań składających

	się na komponent 2.; przydomowe oczyszczalnie ścieków będą preferowana wówczas, gdy przyłączenie do sieci wodno-kanalizacyjnej będzie niemożliwe lub z przyczyn ekonomicznych nieopłacalne; 2. rozbudowa i modernizacja systemu sieci wodno-kanalizacyjnej – przedmiotem działania jest rozbudowa oraz modernizacja systemu sieci wodno-kanalizacyjnej (likwidacja odcinków wodociągu azbestowego, wymiana wodomierzy); w ramach komponentu przewiduje się: wykonanie sieci kanalizacji sanitarnej – grawitacyjnej, modernizację sieci kanalizacji sanitarnej, wykonanie kompletnych przepompowni ścieków wraz z rurociągami tłocznymi, wykonanie sieci wodociągowej, modernizację sieci wodociągowej oraz przyłączy wodociągowych; nowe odcinki zostaną wpięte do istniejących sieci; 3. rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków – przedmiotem działania jest modernizacja i rozbudowa oczyszczalni ścieków wraz z budową suszarni osadów ściekowych i instalacji OZE (fotowoltaika). Działania skoncentrowane będą na terenie trzech miejscowości – w Chrobrzu (gm. Złota), Wiślicy (gm. Wiślica) oraz Pińczowie (gm. Pińczów). Projekt dotyczy sfery środowiskowej, gospodarczej, społecznej oraz przestrzennej.
Zgodność z celami	Projekt strategiczny jest spójny z celem nadrzędnym strategii terytorialnej obszaru Partnerstwa – wzrost atrakcyjności osiedleńczej i turystycznej oraz rozwój gospodarczy regionu poprzez wykorzystanie wewnętrznych potencjałów obszaru Partnerstwa, celem 1. Zielone Ponidzie, celem 4. Czyste Ponidzie – zwiększenie dostępności usług komunalnych, a także celami bezpośrednimi, odpowiednio: (1.1.) ochrona środowiska przyrodniczego oraz (4.1.) rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej. Cel 1. oraz 4., cele bezpośrednie 1.1. i 4.1. oraz projekt strategiczny Budowa infrastruktury wodno-kanalizacyjnej ujęte w strategii terytorialnej obszaru Partnerstwa są spójne z dokumentami strategicznymi o randze wojewódzkiej i krajowej to jest: • Strategią Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+, celem 2. tejże strategii – Przyjazny dla Środowiska Czysty Region oraz celem operacyjnym Regionalna infrastruktura na rzecz oczyszczania ścieków komunalnych, a także

	Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego i celem 1. tejże strategii – Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.
Okres realizacji	Projekt zakłada realizację w latach 2021-2027. Nie określono przewidywanego okresu eksploatacji projektu – zakłada się, że projekt ma nieograniczony okres funkcjonowania.
Terytorialny zasięg projektu	Projekt będzie realizowany na terenie: Gminy Imielno, Miasta i Gminy Jędrzejów, Gminy Kije, Gminy Michałów, Miasta i Gminy Nowy Korczyn, Miasta i Gminy Pińczów, Gminy Sobków, Miasta i Gminy Wiślica, Gminy Złota, a jego rezultaty będą odczuwalne na całym obszarze Partnerstwa.
Komplementarność z innymi projektami	Projekt strategiczny Budowa sieci wodno-kanalizacyjnej wykazuje komplementarność z następującymi projektami realizowanymi/zrealizowanymi przez partnerskie JST: Kompleksowe zwodociągowanie Gminy Pińczów; projekt współfinansowany z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach działania 4.2: Rozwój Systemów Lokalnej Infrastruktury Ochrony Środowiska i Energetycznej na lata 2007-2013, Ekorozwój Poniidzia – aktywizacja gospodarcza Gminy Pińczów poprzez budowę kanalizacji sanitarnej i sieci wodociągowej dla północnej części gminy Pińczów – etap I; projekt współfinansowany w ramach Zintegrowanego Programu Rozwoju Regionalnego z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Pińczów – Gospodarka wodno-ściekowa; projekt dofinansowany w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszeniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycji w energię odnawialną i w oszczędzanie energii” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków w Gminie Pińczów; projekt dofinansowany w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 – działanie „Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej”, a także z pozostałymi projektami strategicznymi ujętymi w strategii to jest: Zielona energia dla Poniidzia, Budowa zbiorników retencyjnych.

Produkty projektu i ich wskaźniki	Liczba przebudowanych oczyszczalni ścieków komunalnych [szt.] Liczba wyremontowanych oczyszczalni ścieków komunalnych [szt.] Długość wybudowanej kanalizacji sanitarnej [km] Długość przebudowanej kanalizacji sanitarnej [km] Długość wyremontowanej kanalizacji sanitarnej [km] Liczba nowych przydomowych oczyszczalni ścieków [szt.] Długość wybudowanej sieci wodociągowej [km] Długość przebudowanej sieci wodociągowej [km] Długość wyremontowanej sieci wodociągowej [km]
Rezultaty bezpośrednie projektu i ich wskaźniki	Wielkość ładunku ścieków poddanych ulepszonemu oczyszczaniu [RLM] Przewidywana liczba osób korzystających z ulepszanego oczyszczania ścieków [RLM] Przewidywana liczba osób korzystających z ulepszanego zaopatrzenia w wodę [RLM]

Spis rysunków

Ryc. 1. Cele strategiczne Partnerstwa Ponidzie.	23
Ryc. 2. Zielone Ponidzie – cele operacyjne i kierunki działań.	24
Ryc. 3. Markowe Ponidzie – cele operacyjne i kierunki działań.	26
Ryc. 4. Konkurencyjne Ponidzie – rozwój lokalnej gospodarki oraz wzrost znaczenia lokalnych produktów.	27
Ryc. 5. Czyste Ponidzie – zwiększenie dostępności usług komunalnych – cele operacyjne i kierunki działań.	29
Ryc. 6. Mobilne Ponidzie – zwiększenie dostępności komunikacyjnej – cele operacyjne i kierunki działań.	30
Ryc. 7. Silne Ponidzie – rozwój kapitału społecznego – cele operacyjne i kierunki działań.	31

Spis tabel

Tabela 1. Determinanty potrzeb rozwojowych obszaru Partnerstwa zaprezentowane w układzie SWOT.	19
Tabela 2. Kryteria dostępności projektów strategicznych.	32
Tabela 3. Lista projektów strategicznych Partnerstwa Ponidzie.	33

